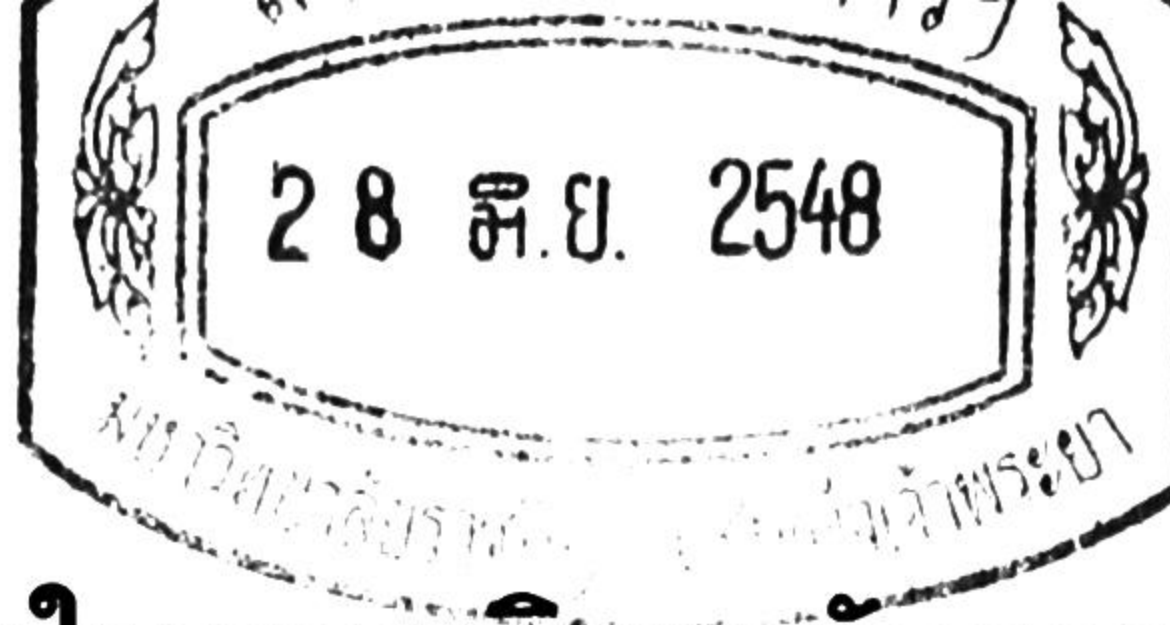

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุทัย
สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

COMMUNITY PARTICIPATION IN ADMINISTRATION
OF SRIURAI PRIVATE SCHOOL

วิทยานิพนธ์
ของ
นางสุวารี วัฒยา

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
28 มี.ย. 2548
วัน เดือน ปี.....
เลขทะเบียน..... 00197584 *
เลขเรียกหนังสือ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

พ.ศ. 2547

ISBN 974-373-355-8

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

วิทยานิพนธ์

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุทัย

สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

โดย

นางสุวารี วัฒยา

สาขา

การบริหารการศึกษา

ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ดร.สรายุทธ์

เศรษฐฐขจร

กรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภรณ์

ลัมบริบูรณ์

กรรมการ

อาจารย์ทวิศักดิ์

จงประดับเกียรติ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.สรายุทธ์ เศรษฐฐขจร)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

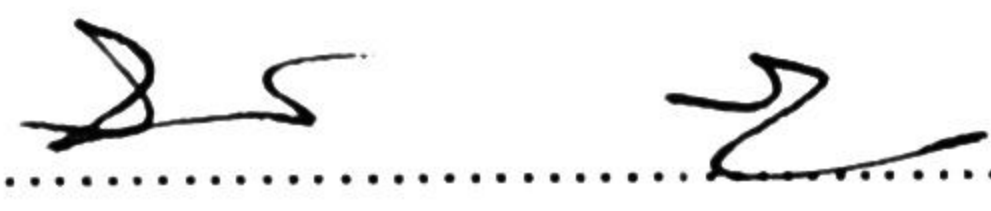
..... ประธานกรรมการ

(ดร.สายหยุด จำปาทอง)

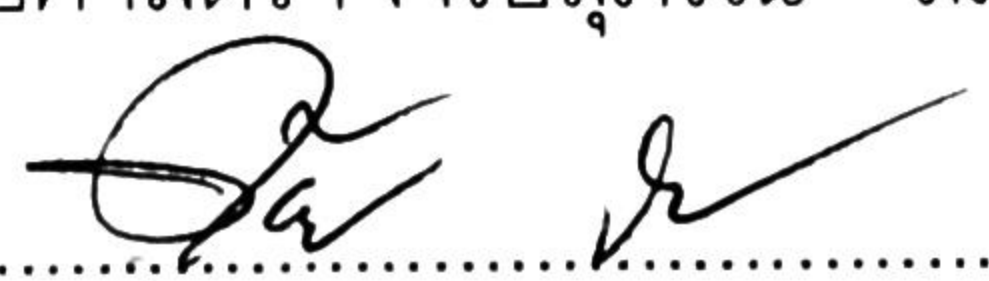
..... กรรมการ

(ดร.สรายุทธ์ เศรษฐฐขจร)

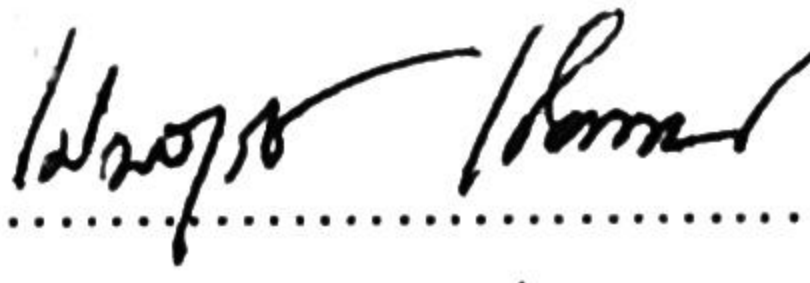
..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภรณ์ ลัมบริบูรณ์)

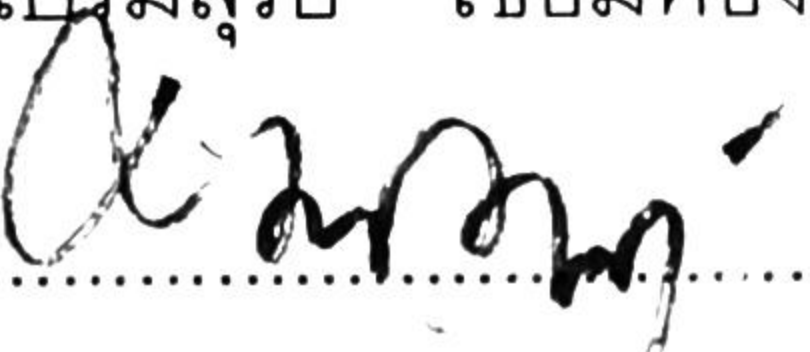
..... กรรมการ

(อาจารย์ทวิศักดิ์ จงประดับเกียรติ)

..... กรรมการ

(ดร.เปรมสุรีย์ เชื่อมทอง)

..... กรรมการและเลขานุการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดีเพราะได้รับความอนุเคราะห์และความกรุณาช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภรณ์ ลิ้มบริบูรณ์ และอาจารย์ ทวีศักดิ์ จงประดับเกียรติ ซึ่งเป็นประธานและกรรมการที่ปรึกษาได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ คำแนะนำ และข้อคิดเห็นที่มีคุณค่าตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับเป็นอย่างยิ่งขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

กราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัชร ประเสริฐศิลป์ ดร.เปรมสุรีย์ เชื้อมทอง และคณาจารย์โปรแกรมวิชาบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ที่กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ ให้กำลังใจตลอดจนประสานงาน และอำนวยความสะดวกจนผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยได้สำเร็จ

กราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรีมงคล เทพเรณู อาจารย์วิจิตร สุขช่วย อาจารย์วิชัย ใจมุง และอาจารย์สมเกียรติ ดาสา ที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็น แนะนำและตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

กราบขอบพระคุณ อาจารย์สวลี สิทธิมงคล ที่กรุณาส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจ ให้โอกาส และอำนวยความสะดวกเป็นอย่างยิ่งในการสำรวจข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณคณะครู โรงเรียนศรีอุทัย ผู้ปกครองนักเรียน ประธานชุมชน ที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและแบบทดสอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลในการวิจัยเป็นอย่างดี ขอกราบขอบพระคุณครอบครัวของผู้วิจัยคือ อาจารย์เมธี วัฒยา ที่ได้ให้การสนับสนุนพร้อมให้กำลังใจตลอดมา และขอขอบพระคุณทุกท่านซึ่งมิได้เอ่ยนามในที่นี้ที่มีส่วนช่วยเหลืองาน อำนวยความสะดวกและให้กำลังใจผู้วิจัยเป็นอย่างดี

คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาพระคุณบิดา มารดา ตลอดจนครูอาจารย์ที่ได้อบรมสั่งสอน ให้ความรู้จนได้มีวันนี้แก่ผู้วิจัย

นางสุวารี วัฒยา

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุทัย
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

COMMUNITY PARTICIPATION IN ADMINISTRATION OF SRIURAI PRIVATE SCHOOL

บทคัดย่อ
ของ
นางสุวารี วัฒยา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

พ.ศ. 2547

สุวารี วัฒยา (2547) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์

สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ระดับ

มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

คณะกรรมการควบคุม : ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร ผศ.สุภรณ์ ลิ้มบริบูรณ์

อาจารย์ทวีศักดิ์ จงประดับเกียรติ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน 2) เพื่อศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน 3) เพื่อเปรียบเทียบระดับและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นองค์ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 220 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า (Rating Scale) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่า t - test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 4 ด้านคือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

2. ความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้านคือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

3. ระดับการมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

COMMUNITY PARTICIPATION IN ADMINISTRATION OF SRIURAI PRIVATE SCHOOL

AN ABSTRACT

BY

MRS. SUWAREE WATTAYA

Presented in partial fulfillment of the requirements

For the Master of Education program in Educational Administration

At Bansomdejchaopraya Rajabhat University

2004

Suwaree Wattaya (2004) Community Participation in administration of Sriurai Private School. Bangkok : Graduate School, Bansomdejchaopraya Rajabhat university.
Advisor Committee : Dr. Sarayuth Sethakhajorn; Assistant Professor
Suporn Limboriboon; Mr.Thaweesak Jongpradubgiat

The purpose of this research were (1) to study levels of community participation in administration of Sriurai Private School (2) to find out needs of the community participation and (3) to compare the levels and needs of community participation.

The population in the research study consisted of 220 members of the community organizations and member to the school board, stratified sampling was used to select the population, questionnaire was the tool to collect data which were, in turn, analyzed by means of percentage, mean, standard deviation and t – test.

Findings of the study revealed the following :

1. Community participation in administration was found to be at the medium level in all four areas.
2. Need of the community participation in administration were found to be at high level in all four areas.
3. There was statistical difference at the 0.01 level of significance in all areas.

สารบัญ

	หน้า
ประกาศคุณูปการ.....	ก
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ข-ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง-จ
สารบัญ	ฉ-ช
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญแผนภูมิ.....	ฌ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ความหมายและความสำคัญของการมีส่วนร่วม.....	7
การบริหารแบบมีส่วนร่วม และแนวทางการจัดการศึกษา.....	9
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	16
กระบวนการการมีส่วนร่วม.....	18
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	19
ทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม.....	22
ทฤษฎีแรงจูงใจและทฤษฎีความต้องการ.....	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	26

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	31
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	31
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	31
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	32
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	34
4	35
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	36
ตอนที่ 2 ระดับและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษา ของโรงเรียนศรีอุทัยสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.....	37
ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุทัย สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน.....	46
5	47
สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	47
สรุปผลการวิจัย.....	48
อภิปรายผล.....	51
ข้อเสนอแนะ.....	53
บรรณานุกรม.....	55
ภาคผนวก.....	59
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	59
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	65
ภาคผนวก ข ประวัติผู้วิจัย.....	73

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนศรีอุลัย สังกัดสำนักบริหารงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.....	32
2	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	36
3	ระดับและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน ศรีอุลัย สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.....	37
4	ระดับและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน ศรีอุลัย สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ด้านวิชาการ...	38
5	ระดับและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน ศรีอุลัย สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ด้านงบประมาณ.. ..	40
6	ระดับและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน ศรีอุลัย สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ด้านบริหารงานบุคคล.....	42
7	ระดับและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน ศรีอุลัย สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ด้านบริหารงานทั่วไป.....	44
8	การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัด การศึกษาของโรงเรียนศรีอุลัย สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน.....	46

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการศึกษาได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญยิ่งทุกคนเห็นความสำคัญของการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดังจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 6 ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขนอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ในการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องคือ มาตรา 8 (2) ว่าด้วยการจัดการศึกษาให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9 (6) การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาที่ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่น (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 8 - 9)

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว ได้ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการที่ได้นำบทบัญญัติบางมาตรามากล่าวก็เพื่อแสดงให้เห็นว่า แนวทางในการจัดการศึกษายุคใหม่จะต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของคนในสังคมให้มากที่สุด เพราะเป็นการศึกษาเพื่อปวงชน ประเวศ วะสี (2538 : 4) กล่าวว่า การศึกษาเพื่อปวงชน ปวงชนในแต่ละท้องถิ่นเป็นปัจจัยสำคัญในการให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาและเมื่อชุมชนได้รับการศึกษาที่ดีมีการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง จะเป็นชุมชนที่แข็งแกร่ง ที่ผ่านมามีการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาส่วนใหญ่เป็นการช่วยเหลือด้านการเงินหรือปัจจัยสนับสนุนการจัดการศึกษา ชุมชนและสังคมไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริงโดยเฉพาะโรงเรียนเอกชน ซึ่งบริหารจัดการโดยภาคเอกชน จึงเป็นจุดอ่อนอย่างยิ่งที่ทำให้การจัดการศึกษาไม่เข้มแข็ง ขาดพลังในการพัฒนาไปสู่เป้าหมาย

ดังนั้นการจัดการศึกษายุคใหม่จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนและสังคมเป็นสำคัญ จะต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามาร่วมบริหารจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น และตรงกับความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจะต้องรู้จักบริหารจัดการทรัพยากรที่ดี มีการระดมทรัพยากร รู้จักใช้ทรัพยากรร่วมกัน รู้จักนำภูมิปัญญาไทยมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ให้สังคม

เข้ามามีส่วนรับผิดชอบให้มากขึ้น โรงเรียนศรีอุทัยเป็นโรงเรียนเอกชนได้ให้ความสำคัญในเรื่องการมีส่วนร่วมนี้เพื่อสนองนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และเพื่อต้องการให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมบริหารจัดการศึกษาให้ตรงกับความต้องการของชุมชน จะได้สร้างความไว้วางใจจากชุมชนในการพัฒนาคุณภาพของบุคลากรในชุมชนให้มีคุณภาพ ซึ่งจะนำพาให้ชุมชนมีบุคลากรที่มีประสิทธิภาพสามารถพัฒนาชุมชนให้รุดหน้าต่อไป โรงเรียนศรีอุทัยได้ดำเนินการในเรื่องนี้ โดยการเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนในรูปแบบขององค์กรชุมชน และการแต่งตั้งเข้าเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งแนวทางในการจัดการศึกษา ยุคใหม่ จะต้องมีการจัดการโรงเรียนที่มีผู้ปกครององค์กรท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชน มาช่วยผู้บริหารโรงเรียนและครูในการบริหารจัดการศึกษา โดยมีแผนยุทธศาสตร์ของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนต้องเปิดโอกาส และชักจูงให้ชุมชน และบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนด้วย

จากหลักการและเหตุผลข้างต้น การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษา นับเป็นงานที่โรงเรียนศรีอุทัยได้เริ่มดำเนินการ โดยการบริหารจัดการศึกษาให้โรงเรียนได้ใกล้ชิดกับชุมชน และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิจัยถึงระดับและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชน และเปรียบเทียบถึงระดับและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุทัยขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลมาใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาแนวทาง วิธีการ กลวิธีที่จะทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุทัย ประสบผลสำเร็จตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าวข้างต้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุทัย สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
2. เพื่อศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุทัย สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุทัย สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ตัวแปรที่ศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษามีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยทำการศึกษาใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป
2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ องค์กรชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุมชน หมายถึง องค์กรชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ประกอบด้วย

1.1 องค์กรชุมชน หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียน ประธานชุมชน กรรมการชุมชน จำนวน 4 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนศรีอุลย์ ชุมชนวัดดาวดึงษ์ ชุมชนโค้งถ่าน ชุมชนคลองเจ้าครุฑ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

1.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนศรีอุลย์ หมายถึง ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามคำสั่งแต่งตั้งของโรงเรียนศรีอุลย์

2. การบริหารจัดการศึกษา หมายถึง กระบวนการที่สถานศึกษาได้จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพภายใต้ของกฎหมายที่กำหนดโดยมีการกระจายอำนาจ การตัดสินใจที่พัฒนา นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา และร่วมมือดำเนินการทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและการบริหารทั่วไป โดยบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสีย มุ่งเน้น ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ ภายใต้การมีส่วนร่วมและการตรวจสอบของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่

2.1 ด้านวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงการพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการเรียน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

2.2 ด้านงบประมาณ หมายถึง กระบวนการบริหารงานธุรการ การเงิน และพัสดุ เพื่อ

สนับสนุนการบริหารงานของโรงเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของโรงเรียน

2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล หมายถึง กระบวนการบริหารทรัพยากรเพื่อใช้คนให้

เหมาะสมกับงานตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกันตั้งแต่การวางนโยบาย การกำหนดความต้องการด้านบุคลากร การสรรหา การเลือกสรร การพัฒนา บำรุงรักษา การประเมินผลการปฏิบัติงานและการพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในสถานศึกษา

2.4 ด้านการบริหารทั่วไป หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการในขอบข่ายการ

วางแผนปฏิบัติการของโรงเรียน การจัดองค์กรบริหารโรงเรียน การจัดระบบสารสนเทศ การสื่อสาร โทรคมนาคมและการประชาสัมพันธ์ การประเมินผลการบริหารทั่วไป

3. การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน หมายถึง การให้ชุมชนมี

ส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานของโรงเรียนในการจัดการศึกษา

4 ด้านคือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

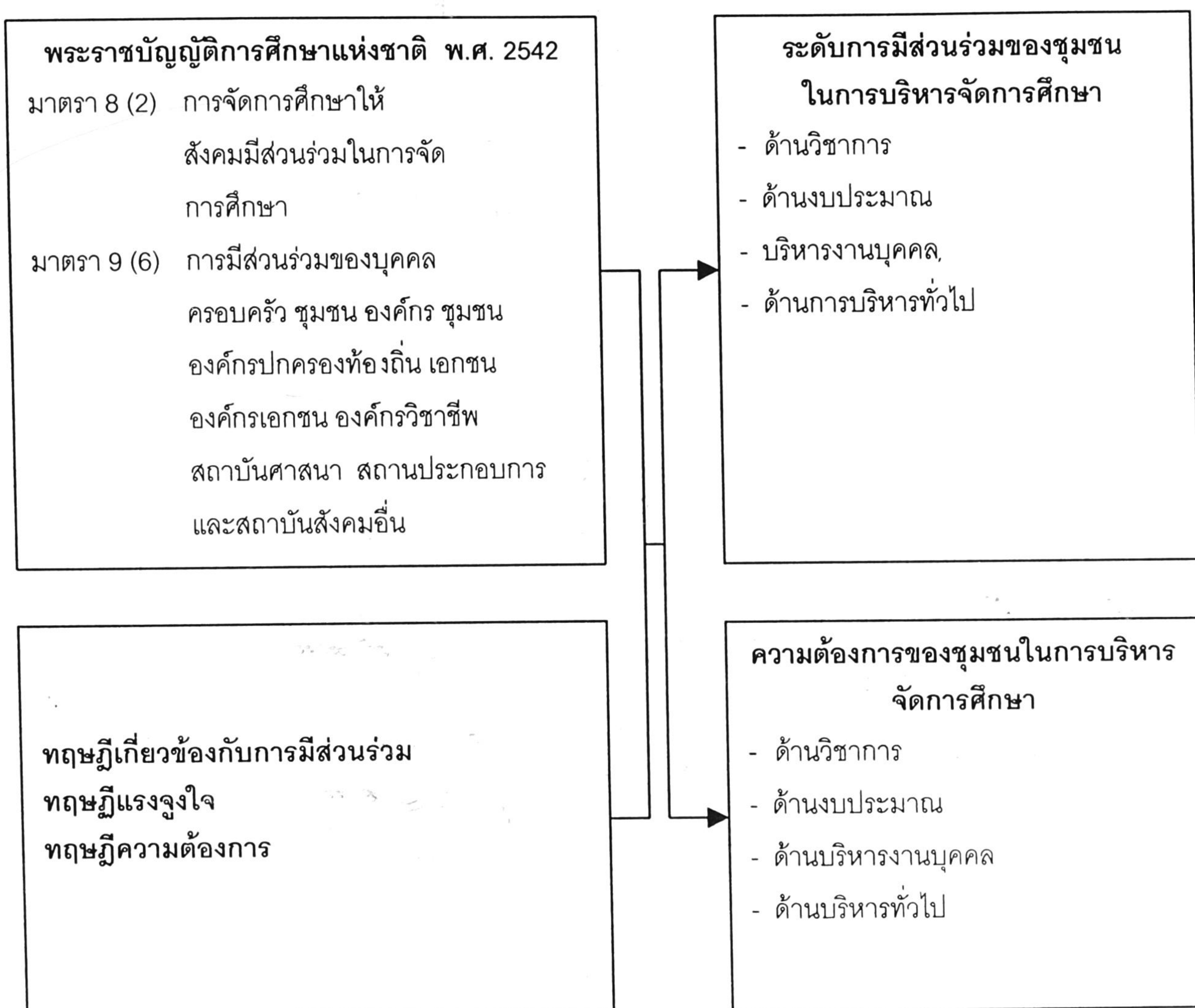
สมมติฐานของการวิจัย

ระดับการมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของ

โรงเรียนศรีอุลย์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาถึงระดับและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยยึดแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 8 (2) ว่าด้วยการจัดการศึกษาให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9 (6) การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาที่ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่น (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 : 8 – 9) ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม, ทฤษฎีแรงจูงใจ และทฤษฎีความต้องการโดยเขียนเป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัยดังนี้

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน

ศรีอุลย์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

2. ทำให้ทราบถึงความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน

ศรีอุลย์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

3. นำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพของ

โรงเรียนศรีอุลย์ เพื่อสนองนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2542

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน ความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชน และเปรียบเทียบระดับและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ความหมายและความสำคัญของการมีส่วนร่วม
2. การบริหารแบบมีส่วนร่วม และแนวทางการจัดการศึกษา
3. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. กระบวนการการมีส่วนร่วม
5. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
6. ทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม
7. ทฤษฎีแรงจูงใจและทฤษฎีความต้องการ
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายและความสำคัญของการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

ยุทธศาสตร์สำคัญในการจัดการศึกษา คือ การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดังนั้นการมีส่วนร่วมจึงถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลทำให้การปฏิบัติงานบรรลุผลหรือล้มเหลวต่อวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คำว่า “ มีส่วนร่วม ” มีนักวิชาการและนักปฏิบัติมีแนวความคิดมากมาย ดังนี้

ทวิทอง หงษ์วิวัฒน์ (2527: 2) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การที่ชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการและควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากรและปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคม เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม การมีส่วนร่วมพัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกในรูปการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตนเอง

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2529 : 20) ได้ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ และการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบมาถึงตัวประชาชนเอง การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นความคิดทางยุทธศาสตร์ของหลักการพัฒนาชุมชนที่จะทำให้ประชาชนบังเกิดมีความศรัทธาใน

ตัวเอง (self – reliance) ความเชื่อมั่นในตัวเอง (self – confidence) ความรู้สึกเป็นเจ้าของ (sense of belonging) ในการดำเนินการตามโครงการพัฒนาต่าง ๆ ในชุมชน ซึ่งจะนำไปสู่ความสามารถและประสิทธิภาพในการปกครองตนเองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน

สมพงษ์ เกษมสิน (2531 : 72) ได้ให้ความหมายว่า การที่บุคคลได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติทั้งในด้านแสดงความคิดเห็นและการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมจะช่วยสร้างพลังจิตใจให้ร่วมกันปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ มีประสิทธิภาพมากกว่าการยินยอมปฏิบัติตามคำสั่ง

จากความหมายของการมีส่วนร่วมข้างต้น ผู้วิจัยพอสรุปได้ความว่า การที่ทุกคนได้ตระหนักว่าการศึกษาไม่ใช่เรื่องของคนใดคนหนึ่งที่จะรับผิดชอบโดยลำพัง แต่เป็นเรื่องของทุกคนต้องร่วมกันสร้างสรรค์ให้เจริญก้าวหน้า เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการในการพัฒนาคนตลอดชีวิต ซึ่งทุกคนจะต้องช่วยกันในการพัฒนามนุษย์ออกไปสู่สังคม ดังนั้นการมีส่วนร่วมจึงเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการศึกษาเป็นองค์ประกอบที่จะช่วยพัฒนาให้เกิดความก้าวหน้าแก่ประเทศชาติที่ต้องการให้มีพลเมืองที่มีคุณภาพ

ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกการอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การศึกษาจึงถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนามนุษย์ พัฒนาสังคม และพัฒนาประเทศชาติ ซึ่งคนส่วนใหญ่ต่างเล็งเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตประจำวัน ซึ่งการจัดการศึกษาจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และจะต้องนำเอาชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดังจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 8 (2) ว่าด้วยการจัดการศึกษาให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9 (6) การจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาที่ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่น (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 : 8 – 9)

การบริหารการศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่ดำเนินการโดยมีลักษณะของการทำงานร่วมกัน การช่วยให้ตระหนักในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา การให้บริการแก่สังคม การเข้ามาเกี่ยวข้องกับมนุษย์ เช่น ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ให้เกิดความร่วมมือระหว่างบุคคลเหล่านี้ รวมถึงการใช้ทรัพยากรให้ได้ประโยชน์มากที่สุด โดยผ่านทางวิธีการของการจัดองค์กร การสั่งการ การอำนวยความสะดวก และการปรับปรุงการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา (ชาญชัย

อาจินสมาจาร 2540 : 10) ดังนั้น การมีส่วนร่วมจึงเป็นหัวใจของการบริหารเพื่อพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้า (ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ 2527 : 2)

กล่าวโดยสรุปสิ่งสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาก็คือ การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อตนเองหรือชุมชน เป็นการนำเอาความรู้ ความสามารถ และทักษะของประชาชนในองค์การหรือท้องถิ่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์สูงสุดแก่สังคม ด้วยความรู้ลึกในคุณค่าและศักดิ์ศรีของคนทุกคนต่อหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาทุกระดับ

การบริหารแบบมีส่วนร่วมและแนวทางการจัดการศึกษา

การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นแนวคิดทางการบริหารที่ยอมรับว่าเหมาะสมกับยุคสมัย มีความสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะคำนึงถึงความสำคัญของผู้ร่วมงานทุกระดับ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม สัมพันธ์ อุปลา (2541 : 5) กล่าวว่า มีที่มาจากแนวทางการบริหารเชิงมนุษยสัมพันธ์ และการบริหารเชิงพฤติกรรมศาสตร์ บุคคลสำคัญที่เป็นผู้เริ่มต้นแนวคิดนี้ คือ แมรี ปาร์คเกอร์ ฟลอเรท โดยได้เขียนหนังสือและบทความต่าง ๆ เกี่ยวกับการให้ความสำคัญต่อบุคคลในการบริหารงานไว้เป็นจำนวนมาก

ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

สัมพันธ์ อุปลา (2541 : 6) ได้ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า คือ กระบวนการให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ เป็นการมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งของบุคคล เป็นการใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของพวกเขาในการแก้ปัญหาของการบริหาร ที่สำคัญการบริหารแบบมีส่วนร่วมจะต้องอยู่บนพื้นฐานของแนวคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่ที่ถือว่า ผู้บริหารแบ่งอำนาจหน้าที่การบริหารของพวกเขาให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา และในการบริหารที่ผู้บังคับบัญชาต้องการให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงในกระบวนการตัดสินใจที่สำคัญขององค์การ

ดังนั้นอาจสรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม ควรมุ่งหมายให้เกิดความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ควรมองปัญหาและรับฟังปัญหา ฟังความคิดเห็นจากฝ่ายต่าง ๆ ด้วยเหตุด้วยผลและความเป็นธรรม เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการทำงานร่วมกัน การที่บุคคลได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติทั้งในด้านแสดงความคิดเห็นและการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมจะช่วยสร้างพลังจิตใจให้ร่วมกันปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ มีประสิทธิภาพมากกว่าการยินยอมปฏิบัติตามคำสั่ง การบริหารโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นผู้บริหารจะต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลในโรงเรียน การให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการให้ความเห็นและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจตลอดจนร่วมรับ

ผลสำเร็จของงานร่วมกัน มีการกระจายอำนาจในด้านการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความสามารถและพัฒนาบุคลิกภาพของตน ทั้งครูและนักเรียนมีความเป็นอิสระ

การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหาร

ในกระบวนการบริหารการศึกษา ผู้บริหารในสังคมประชาธิปไตย ถือว่าตนเองเป็นทั้งนักบริหารและนักวิชาการมีบทบาทและหน้าที่อันพึงกระทำตามแบบระบอบประชาธิปไตย กระบวนการบริหารควรมุ่งหมายให้เกิดความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความองปัญญาและรับฟังปัญหา ฟังความคิดเห็นจากฝ่ายต่าง ๆ ด้วยเหตุด้วยผลและความเป็นธรรม การที่ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหารงานนั้นเนื่องมาจากเหตุผล 3 ประการคือ (สัมพันธ์ อุปลา 2541 : 13)

1. บุคคลที่จะถูกกระทบจากการตัดสินใจใด ๆ ในองค์การนั้นควรมีส่วนรู้ในการตั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ด้วย
2. การปกครองใครจะต้องให้ผู้ถูกปกครองนั้นมีส่วนร่วมด้วย
3. คนที่มีความสามารถ มีความถนัดในการบริหารในองค์การนั้นควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วย

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมหมายถึง การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารการศึกษาแบบเบ็ดเสร็จทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมในด้านการวางแผน การแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การประสานงาน ตลอดจนการประเมินในลักษณะร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหาด้วยความเต็มใจ ซึ่งถ้าเป็นได้เช่นนี้จะช่วยพัฒนาให้ชุมชนเข้มแข็ง บนพื้นฐานของการพึ่งพาตนเองเป็นสำคัญ

แนวทางในการจัดการศึกษา

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

โรงเรียนศรีอยุธยาเป็นโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่ที่ 888 ซอยจรัญสนิทวงศ์ 40 แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ทำการสอนครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2472 ครั้งต่อมา มีการปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดตั้งโรงเรียนราษฎร์ขึ้นใหม่ จึงได้จัดการขออนุญาตจัดตั้งอย่างเป็นทางการอีกครั้งเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2482

ผลสำเร็จของงานร่วมกัน มีการกระจายอำนาจในด้านการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความสามารถและพัฒนาบุคลิกภาพของตน ทั้งครูและนักเรียนมีความเป็นอิสระ

การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหาร

ในกระบวนการบริหารการศึกษา ผู้บริหารในสังคมประชาธิปไตย ถือว่าตนเองเป็นทั้งนักบริหารและนักวิชาการมีบทบาทและหน้าที่อันพึงกระทำตามแบบระบอบประชาธิปไตย กระบวนการบริหารควรมุ่งหมายให้เกิดความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ควรมองปัญหาและรับฟังปัญหา ฟังความคิดเห็นจากฝ่ายต่าง ๆ ด้วยเหตุด้วยผลและความเป็นธรรม การที่ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหารงานนั้นเนื่องมาจากเหตุผล 3 ประการคือ (สัมพันธ์ อุปลา 2541 : 13)

1. บุคคลที่จะถูกกระทบจากการตัดสินใจใด ๆ ในองค์การนั้นควรมีส่วนรู้ในการตั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ด้วย
2. การปกครองใครจะต้องให้ผู้ถูกปกครองนั้นมีส่วนร่วมด้วย
3. คนที่มีความสามารถ มีความถนัดในการบริหารในองค์การนั้นควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วย

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมหมายถึง การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารการศึกษาแบบเบ็ดเสร็จทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมในด้านการวางแผน การแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การประสานงาน ตลอดจนการประเมิน ในลักษณะร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหาด้วยความเต็มใจ ซึ่งถ้าเป็นได้เช่นนี้จะช่วยพัฒนาให้ชุมชนเข้มแข็ง บนพื้นฐานของการพึ่งพาตนเองเป็นสำคัญ

แนวทางในการจัดการศึกษา

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

โรงเรียนศรีอุทัยเป็นโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่ที่ 888 ซอยจรัญสนิทวงศ์ 40 แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ทำการสอนครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2472 ครั้งต่อมาได้มีการปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดตั้งโรงเรียนราษฎร์ขึ้นใหม่ จึงได้จัดการขออนุญาตจัดตั้งอย่างเป็นทางการอีกครั้งเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2482

แนวการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน โดยเน้นการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาให้นักเรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ระบบการบริหารงาน

จากข้อกำหนดแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 39 กำหนดให้ กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและชุมชนจากข้อกำหนดดังกล่าว โรงเรียนได้ดำเนินการบริหารโดยยึดแนวการบริหารที่นักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารงาน และกำหนดขอบข่ายการบริหารงานแต่ละด้านไว้ดังนี้ (อาคม จันทสูตร และคณะ 2537 : 2 – 40)

1. การบริหารงานด้านวิชาการ เป็นงานที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาเนื่องจากการบริหารงานวิชาการ เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของการจัดการศึกษา เป็นภารกิจที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ โดยมีขอบข่ายการบริหารงานวิชาการดังนี้

1.1 การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอนดังนี้

1.1.1 แผนการปฏิบัติงานวิชาการ ได้แก่ งานเกี่ยวกับการจัดหลักสูตร งานจัดปฏิทินการศึกษา งานเกี่ยวกับความรับผิดชอบตามภาระหน้าที่ และงานจัดขั้นตอนและจัดเวลาในการทำงาน

1.1.2 การจัดทำโครงการสอน เป็นการจัดรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตามกรอบและทิศทางของหลักสูตร

1.1.3 แผนการสอน เป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละคาบเวลาของแต่ละวัน หรือสัปดาห์โดยการวางแผนไว้ล่วงหน้า และยึดโครงการสอนเป็นหลัก

1.2 การจัดดำเนินการเกี่ยวกับการเรียนการสอน ได้แก่

1.2.1 การจัดตารางสอนซึ่งถือเป็นการกำหนดวิชา เวลา ครูผู้สอน สถานที่ ตลอดจนผู้เรียนในแต่ละรายวิชา

1.2.2 การจัดชั้นเรียน รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ตลอดจนการใช้สื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ ในการเรียนการสอน

1.2.3 การจัดครูเข้าสอนโดยพิจารณาถึงความพร้อมของสถานศึกษา และความพร้อมของบุคลากร รวมทั้งเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยสอน

1.2.4 การจัดแบบเรียน ใช้แบบเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด นอกจากนั้นครู

อาจใช้หนังสือประกอบหรือเอกสารที่ครูเตรียมเอง

1.2.5 การปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้ทันวิทยาการ

เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการ ความก้าวหน้าของสังคมในด้านต่าง ๆ

1.2.6 การฝึกงานเป็นการให้ผู้เรียนได้ทดลองเอาทฤษฎีความรู้ที่ได้เรียนมา

ประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง และให้ผู้เรียนได้เห็นปัญหาที่แท้จริงในสาขาวิชาชีพนั้น ๆ

1.3 การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอนเป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก การส่งเสริมการจัดหลักสูตรการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ ได้แก่

1.3.1 การจัดสื่อการเรียนการสอน เป็นสื่อที่เอื้อต่อการเรียนของผู้เรียน เน้น

เครื่องมือ กิจกรรมให้ครูได้เลือกใช้ในการสอน

1.3.2 การจัดห้องสมุด เป็นแหล่งวิทยาการ เป็นที่รวมหนังสือ เอกสารสิ่งพิมพ์ และ

วัสดุอุปกรณ์เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ค้นคว้าเพิ่มเติม

1.3.3 การนิเทศการสอน เป็นการช่วยเหลือแนะแนวครูให้เกิดการปรับปรุงแก้ไข

ปัญหาในการเรียนการสอน

1.4 การวัดและประเมินผล เป็นกระบวนการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบ และ

วิเคราะห์ผลการเรียนการสอน

2. การบริหารด้านงบประมาณ เป็นการบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุ ที่ปฏิบัติอยู่

ในสถานศึกษา โดยยึดกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ เกณฑ์เงื่อนไข ที่ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนต้องทำความเข้าใจ รับผิดชอบของงาน ภาระสำคัญของผู้บริหาร คือ การตรวจสอบ การปฏิบัติงานรวมถึง การควบคุม กำกับติดตาม ตามกำหนดเวลาจึงเป็นหน้าที่สำคัญที่ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง สาระสำคัญ มีดังนี้

2.1 การบริหารงานธุรการ เป็นงานที่ประสานและสนับสนุนงานอื่น ๆ ให้สามารถดำเนินการ

การไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีขอบข่าย 4 งาน ได้แก่

2.1.1 งานสารบรรณ เป็นงานที่เกี่ยวกับเอกสารหรือหนังสือราชการ เริ่มตั้งแต่การ

จัดทำ การรับ การส่ง การเก็บรักษา การยืม จนถึงการทำลาย

2.1.2 งานทะเบียนและรายงานเป็นงานเกี่ยวกับการบันทึก หลักฐาน ข้อมูลสถิติ

ของสถานศึกษา รวมถึงการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน บุคลากร และโรงเรียน

2.1.3 งานรักษาความปลอดภัยสถานที่ราชการ เป็นงานเกี่ยวกับวิธีการและการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานราชการ เอกสาร และวัสดุอุปกรณ์ให้พ้นจากอุบัติเหตุ และอื่น ๆ

2.1.4 งานประชาสัมพันธ์ เป็นงานที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดี ระหว่างบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน

2.2 การบริหารงานการเงินและการบัญชี เป็นภารกิจที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา เพราะเงินเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารกิจกรรมของสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ

2.3 การบริหารงานพัสดุ เป็นการบริหารโดยเอกชน ผู้บริหารจะต้องบริหารเกี่ยวกับการจัดหาพัสดุ ครุภัณฑ์ให้เพียงพอกับความต้องการ และจัดทำทะเบียนควบคุมพัสดุ ครุภัณฑ์ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย

3. การบริหารงานบุคคล เป็นการบริหารทรัพยากรมนุษย์เพื่อใช้คนให้เหมาะสมกับงานตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์การ ซึ่งเป็นกระบวนการเกี่ยวเนื่องกันเป็นลูกโซ่เริ่มตั้งแต่การวางนโยบายจนถึงการประเมินผลการปฏิบัติงาน และการพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในองค์การ กระบวนการบริหารงานบุคคลประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 3 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 การกำหนดความต้องการด้านบุคลากร ตามความต้องการของหน่วยงานในลักษณะของกรอบอัตรากำลังซึ่งแสดงทั้งปริมาณ และคุณภาพของบุคลากรที่ต้องการตามลักษณะงาน และตำแหน่งที่จำเป็นต้องกำหนดรวมทั้งโครงสร้างของค่าตอบแทน ค่าจ้างด้วย

3.2 การตอบสนองความต้องการด้านบุคลากร เมื่อกำหนดความต้องการเป็นกรอบอัตรากำลังไว้แล้ว จะมีการแสวงหาบุคลากรตามที่ต้องการโดยมีขบวนการสรรหา เลือกสรร บรรจุ แต่งตั้งตามระบบคุณธรรม รวมทั้งมีการเตรียมบุคลากรใหม่เข้าสู่หน่วยงานเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 การบำรุงรักษา การที่บุคลากรของหน่วยงานจะปฏิบัติงานได้ดีมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการบำรุงรักษาและพัฒนาอยู่เสมอ ซึ่งอาจจะทำได้โดยการศึกษาอบรม การดูงาน การสัมมนา รวมทั้งการประเมินผลงานและสวัสดิการด้วย

4. การบริหารงานทั่วไป เป็นการบริหารงานภายในโรงเรียนเกี่ยวกับงานต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากการบริหารงานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านบุคลากร ได้แก่ การบริหารอาคารสถานที่ การบริหารงานปกครองนักเรียน การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนและการบริหารงานบริการ มีขอบข่ายดังนี้

4.1 การบริหารงานอาคารสถานที่ - เป็นการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การจัดสร้างอาคารสถานที่ การจัดสิ่งแวดล้อม การใช้อาคารสถานที่ การบำรุงรักษาอาคารสถานที่ การควบคุมดูแลอาคารสถานที่ และประเมินผลการใช้อาคารสถานที่

4.2 การบริหารงานปกครองนักเรียน งานที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนและกิจกรรมนักเรียน ทั้งมวลเพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนให้บรรลุผลตามหลักสูตรและนโยบายตามหลักสูตร และนโยบายของโรงเรียน มีความมุ่งหมายด้านต่างๆ ได้แก่ มุ่งพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียน ช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียน และส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียน

4.3 การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน เป็นการดำเนินงานเพื่อสร้างความเข้าใจ หรือความสัมพันธอันดีระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการประสานและความร่วมมือที่ดีในการบริหารงานโรงเรียน โดยจัดแบ่งงานออกเป็น 5 งาน ได้แก่ งานให้บริการชุมชน งานรับความช่วยเหลือ สนับสนุนจากชุมชน งานส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่น งานประชาสัมพันธ์ และงานอื่น ๆ

4.4 การบริหารงานบริการจากเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน เป็นการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ สายงานบริการ การทำแผนภูมิ การจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับลักษณะงาน เป็นการปฏิบัติหน้าที่ในรูปของคณะบุคคลโดยนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงาน มีขอบข่ายงานต่าง ๆ ได้แก่ งานแผนงานบริการ งานบริการด้านสาธารณูปโภค การบริการน้ำดื่ม น้ำใช้ การบริการด้านสุขภาพอนามัย การบริการห้องสมุด การบริการด้านโสตทัศนูปกรณ์ การใช้บริการแนะแนว

สรุปว่าการบริหารโรงเรียนเป็นงานที่ผู้บริหารต้องมีแนวคิดและพฤติกรรมการบริหารที่ต้องเปลี่ยนไปตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กำหนดให้การบริหารจัดการศึกษาเป็นไปอย่างเท่าเทียมกัน จัดอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมกับทุกคน โดยเฉพาะการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาเน้นการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาสู่ชุมชน

นอกจากนี้ การจัดการศึกษาในปัจจุบัน ได้ระบุให้ยึดหลักการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน โดยให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องแต่โดยเหตุที่สภาพปัญหาของเศรษฐกิจและสังคมมีความสลับซับซ้อน ฉะนั้นในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน รวมทั้งสร้างโอกาสให้คนในครอบครัว และชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ทั้งในและนอกระบบโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีแนวทางการพัฒนาหลักดังนี้ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540 -

1. ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษา ในทุกระดับมากขึ้น โดยการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ชุมชนสามารถกำหนดรายละเอียดของหลักสูตร ให้สอดคล้องกับสภาพความพร้อม และความต้องการของแต่ละท้องถิ่นภายใต้การกำหนดโครงสร้าง และมาตรฐานทางคุณภาพของหน่วยงานภาครัฐอย่างเป็นระบบ
2. ปรับปรุงหลักสูตร ตำรา และอุปกรณ์การเรียนการสอนต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และวิถีชีวิตของชุมชนควบคู่กับการปลูกฝังให้เกิดความภาคภูมิใจ และรักท้องถิ่นของตน และการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมสากล เช่น ความรู้ในภาษาต่างประเทศ ความรู้เรื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น
3. สอดแทรกความรู้เรื่องครอบครัวศึกษา และการเสริมสร้างทักษะชีวิตในหลักสูตรการเรียนการสอนทุกระดับ รวมทั้งการพัฒนาคู่มือให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้อย่างถูกต้อง และสามารถถ่ายทอดความรู้ในวงกว้างได้
4. ส่งเสริมการวิจัย พัฒนา และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามเพื่อสร้างศักยภาพความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน
5. จัดเครือข่ายระดับชาติด้านวิชาการที่มีการทำงานเป็นอิสระ โดยระดมความร่วมมือจากนักวิชาการและสถาบันต่าง ๆ ในการประสานแลกเปลี่ยนข้อมูล พัฒนาความรู้ และให้มีการเผยแพร่ผลงานเพื่อนำไปใช้ประโยชน์อย่างจริงจังในการกำหนดนโยบายและการปฏิบัติ
6. ส่งเสริมให้มีการนำเอาศักยภาพของผู้สูงอายุที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้านต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัว ชุมชนและสังคมส่วนรวม
7. สนับสนุนการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ ระหว่างคนในชุมชนเดียวกันและระหว่างองค์กรชุมชนด้วยกันในทุกรูปแบบ โดยเน้นการใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือปราชญ์ชาวบ้านที่มีอยู่ และมีการรับรองวิทยฐานะของการเรียนรู้ดังกล่าว
8. ส่งเสริมการดำเนินงานในลักษณะวิทยาลัยประชาคม ที่ทำหน้าที่จัดการศึกษา และฝึกอาชีพแก่ประชาชนและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในชุมชน ในรูปแบบที่หลากหลายตามความสนใจและความถนัดโดยไม่จำกัดพื้นฐานความรู้
9. ส่งเสริมให้องค์การทางสังคมทุกฝ่าย เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันทางศาสนา สื่อมวลชน สถาบันการศึกษาทั้งส่วนกลางและภูมิภาค ฯลฯ เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของบ้าน วัด โรงเรียน
10. ให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการรวมตัวของชุมชนทั้งในเรื่องสิทธิหน้าที่ บทบาทขององค์กรชุมชน รวมทั้งทักษะในการพัฒนาองค์กร ให้สามารถดำเนินการได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ เช่น การบริหารจัดการองค์กร การสร้างจิตสำนึกในการเป็นเจ้าของชุมชน และการบำรุงรักษาสาธารณสมบัติและศิลปวัฒนธรรมของชุมชน เป็นต้น

11. สนับสนุนให้เกิดการรวมตัวของชุมชน โดยให้ความสำคัญกับการรวมตัวโดยสมัครใจ ในแต่ละพื้นที่มากกว่าการชี้นำจากภาครัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรวมตัวเพื่อดูแลสิ่งแวดล้อมของชุมชน และการรวมตัวของกลุ่มผู้ด้อยโอกาส

จากแนวทางในการจัดการศึกษาข้างต้น กล่าวสรุปได้ว่า การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานั้นก่อให้เกิดประโยชน์คือ เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ร่วมมือกันพัฒนาชุมชนโดยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยในการจัดการศึกษา มีการวางแผนทางการจัดการศึกษาให้ตรงกับความต้องการของท้องถิ่นทำให้ได้รับผลสัมฤทธิ์ไปในทางที่ดี เกิดการพัฒนาไปในทางที่ดี ทำให้เกิดชุมชนที่เข้มแข็ง

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การจัดการศึกษาที่ประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการร่วมดำเนินการ ในการร่วมสนับสนุน และส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการมีสิทธิร่วมรับประโยชน์ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยนัยที่เป็นการเกี่ยวข้องทั้งโดยทางตรงและโดยทางอ้อม กล่าวได้ว่า เป็นการจัดการศึกษาเบื้องต้นเพื่อเตรียมคนให้มีความรู้ความสามารถที่จะเข้าสู่สังคมได้อย่างดี เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือเพื่อการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น (ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ 2542 : 1)

การจัดการศึกษาในรูปขององค์บุคคลซึ่งประกอบด้วยผู้แทนชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนองค์กรท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษาของรัฐ และผู้ทรงคุณวุฒิ ในสัดส่วนที่สมดุลมีหน้าที่กำหนดนโยบายกำกับดูแลและตรวจสอบการบริหารงานของกลุ่มสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนตั้งแต่อนุบาลจนถึงระดับมัธยมศึกษา (คณะกรรมการการศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ : 2539 ก : 19) โดยการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและในการกำหนดนโยบายที่ดีนั้น ต้องมาจากบุคคลระดับพื้นฐาน คือ พ่อ แม่ ประชาชน และผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนในการจัดการศึกษาในระดับนี้นำไปสู่การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้จากครู ผู้นำชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในชุมชนหลายประเด็น คือ (ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ 2542 : 61 – 62)

1. หลักการและลักษณะของการมีส่วนร่วมชุมชนและโรงเรียนควรมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เข้าใจบทบาท ภารกิจที่ต้องร่วมกันรับผิดชอบ โดยมีโรงเรียนเป็นศูนย์กลางของชุมชน เพื่อให้ประชาชนในชุมชนได้แสวงหาความรู้และใช้บริการของโรงเรียนได้

2. ยุทธศาสตร์ของการมีส่วนร่วม ควรเป็นไปในลักษณะของการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน สร้างภาวะความเป็นผู้นำและตระหนักในบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาเพื่อการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา

3. รูปแบบการมีส่วนร่วม ชุมชน และโรงเรียน ควรร่วมมือกันในการจัดการเรียนการสอน และการดำเนินชีวิตร่วมกัน โดยครูควรเป็นคนในท้องถิ่นหรืออาศัยอยู่ในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ ไม่มีเวลาทำงานที่ตายตัวโดยโรงเรียนต้องเป็นของประชาคมจริง ๆ

4. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ควรมีความสัมพันธ์ที่ดีและใกล้ชิดเป็นส่วนหนึ่งของกันและกัน โรงเรียนต้องเปิดให้ผู้นำชุมชนและประชาชนเข้ามาในโรงเรียนแล้วแสดงความคิดเห็น ชี้แนะ ดูแลและในขณะเดียวกันโรงเรียนก็ให้บริการกับชุมชนด้วยไม่ใช่สอนนักเรียนเพียงอย่างเดียว (คำตัน เดชผล 2540 : 34)

5. หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนต้องคำนึงว่า หลักสูตรที่ดีคือ หลักสูตรที่ต้องเอาชุมชนกับโรงเรียนเข้ามาประสานสัมพันธ์กันให้ได้ ชุมชนต้องมีบทบาท มีภาระหน้าที่พัฒนา หลักสูตรมาร่วมมือกันวิเคราะห์เนื้อหาที่มีอยู่ส่วนใดบ้างที่ชุมชนรับได้ (จุลศักดิ์ มิตราวงศ์ 2540 : 40)

6. การบริหารและการจัดการให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการ และเงื่อนไขของชุมชนการบริหารและการจัดการศึกษาที่ดีต้องเป็นการศึกษาเพื่อชุมชน คือ ต้องเป็นการจัดการศึกษาที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนกำหนดในการจัดการศึกษา เช่น กำหนดหลักสูตร กำกับดูแลการบริหารโรงเรียน กำกับดูแลคุณภาพของครู รวมทั้งกำหนดลักษณะที่อยากให้เกิดกับเด็กซึ่งจะเป็นคุณภาพที่ดีสำหรับเด็กซึ่งจะเป็นคุณภาพที่ดีสำหรับเด็กดีสำหรับชุมชนและดีสำหรับสังคมโดยรวม โดยมีความเชื่อร่วมกันว่า คนในชุมชนจะต้องมีคนที่มีคิดเก่ง ทำเก่ง พอที่จะเป็นหลักในการร่วมกันจัดการศึกษาได้ (ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม 2541 : 10)

ความต้องการของชุมชนในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิรูปการศึกษาของชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การบริหารจัดการศึกษาเพื่อเตรียมรับนโยบายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) และสนองต่อการบริหารจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 39 กำหนดให้การบริหารและการจัดการศึกษาเป็นการปฏิรูประบบและโครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษาใหม่ให้เกิดความเป็นเอกภาพและมีคุณภาพ โดยให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาทั้งในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ดังนั้น ชุมชนในเขตพื้นที่จึงมีความสำคัญโดยตรงต่อการพัฒนาทุก ๆ ด้านดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่า การเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

ศึกษาอย่างเต็มที่ จักก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด จักนำไปสู่ประสิทธิผลต่อชุมชน และทำให้เกิดเป็นชุมชนที่เข้มแข็งต่อไป

กระบวนการการมีส่วนร่วม

เจมส์ คีดี ปิ่นทอง (2539 : 17) ได้แบ่งขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 4 ขั้นตอน

คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2542 : 18) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้

บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายการพัฒนา คือ

1. ร่วมทำการศึกษา ค้นคว้าถึงปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนตลอดถึง

ความต้องการของชุมชน

2. ร่วมค้นหาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนา เพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชน หรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการของชุมชน

3. ร่วมวางแผนนโยบาย หรือแผนงาน หรือโครงการ หรือกิจกรรม เพื่อจัดและแก้ไข ตลอดจนสนองความต้องการของประชาชน

4. ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนา ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

6. ร่วมการลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและของ

หน่วยงาน

7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

8. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ทำไว้

ทั้งภาคเอกชนและภาครัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ตลอดไป

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization) (อ้างใน เขียวชัย นูรพชนก 2532 : 13)

ได้เสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมที่ดีว่า รูปแบบที่แท้จริงหรือสมบูรณ์นั้น จะต้องประกอบด้วยกระบวนการ

การ 4 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผน ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาจัดลำดับความสำคัญ ตั้งเป้าหมาย กำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีติดตามประเมินผล และประการสำคัญ คือ การตัดสินใจด้วย

2. การดำเนินกิจกรรม ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการและการบริหาร การใช้ทรัพยากร มีความรับผิดชอบในการจัดสรร ควบคุมการเงิน และการบริหาร

3. การใช้ประโยชน์ ประชาชนจะต้องได้รับการแจกจ่ายผลประโยชน์จากชุมชนในพื้นฐานที่เท่ากัน ซึ่งอาจจะเป็นผลประโยชน์ส่วนตัว สังคม หรือวัตถุก็ได้

โคเฮนและอัปฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff : 1980) ได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 แบบ คือ

1. การตัดสินใจ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ ริเริ่ม ตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจปฏิบัติการ

2. การมีส่วนร่วมปฏิบัติการ ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหาร และการประสานความร่วมมือ

3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

จากที่กล่าวมาอาจสรุปได้ว่า ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการกระทำกิจกรรมร่วมกันในการศึกษาสาเหตุของปัญหา การร่วมคิดร่วมตัดสินใจ สร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม กำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการกิจกรรม รวมถึงการบริหารงาน การปฏิบัติ ติดตามประเมินผล งานและรักษากิจกรรมให้คงอยู่ยาวนาน และมีส่วนเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์นั้น

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ที่ทำหน้าที่หลักในการให้การศึกษาอบรมอย่างเป็นระบบ ให้เด็ก เพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม โรงเรียนจะทำหน้าที่ให้การศึกษาแก่เด็ก ได้ครบทุกสิ่งทุกอย่างนั้นย่อมเป็นไปไม่ได้ เป็นที่ทราบกันว่าการศึกษาคือ การจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก ประสบการณ์ที่เด็กควรได้รับมีได้เฉพาะที่โรงเรียนเท่านั้น ยังมีในที่อื่น ๆ ในชุมชนอีกมาก ชุมชนจึงเป็นส่วนให้ประสบการณ์ที่เป็นรากฐานทางขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และเจตคติแก่เด็ก ดังนั้นโรงเรียนจะต้องได้รับความร่วมมือจากชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้ตรงตามความต้องการของชุมชน และเหมาะสมกับสภาพทั้งทางเศรษฐกิจ และสังคม ทั้งยังเป็นการถูกต้องตามระบอบประชาธิปไตยที่ให้ท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอีกด้วย โดยถือว่าโรงเรียนเป็นของประชาชน จัดดำเนินการโดยประชาชนและเพื่อประชาชน โรงเรียนจึงต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์กับชุมชน และทำประโยชน์ให้กับชุมชนในขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้ชุมชน

เข้ามามีส่วนช่วยพัฒนากิจกรรมของโรงเรียนด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง กระบวนการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อให้ผู้ปกครองนักเรียน และประชาชนเข้าใจในการดำเนินงาน และความต้องการของโรงเรียน ในขณะเดียวกันก็จะช่วยให้เจ้าหน้าที่ทางการศึกษา ผู้ปกครองและผู้เสียภาษีอื่น ๆ ตัดสินใจถูกต้องในการให้โรงเรียนพัฒนาเด็กอย่างไร (จรัสศรี ขุนทวี 2544 : 11 - 12)

โสภณ เพ็ชรพวง (2533 : 12) ได้ให้ความหมาย การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนว่า เป็นการบริหารในส่วนที่เกี่ยวข้องกับชุมชน เพื่อให้การสนับสนุนซึ่งกันและกันให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ แก่โรงเรียนและชุมชน หรืออาจสรุปได้ว่าการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง วิธีการหรือแนวทางที่โรงเรียนใช้ในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในเขตนั้น

ความมุ่งหมายในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีความมุ่งหมายเพื่อส่วนประโยชน์ใน 3 ด้าน ได้แก่ ประโยชน์ที่สถาบันได้รับ ประโยชน์ที่ชุมชนได้รับ และประโยชน์ที่ได้รับตรงกัน (ชูชาติ พ่วงจิตร 2540 : 35 – 36) มีดังนี้

ประโยชน์ที่สถาบันได้รับ

1. ช่วยให้ชุมชนรักสถาบัน เป็นหู เป็นตา ดูแลให้ปลอดภัยจากการถูกทำลายให้เสียหายในทรัพย์สินหรือถูกโจรผู้ร้ายขโมย

2. ช่วยให้ได้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างเต็มที่

3. ช่วยให้ได้รับเงิน สิ่งของสนับสนุนจากชุมชน

4. ช่วยให้ได้รับสิ่งบริจาค เช่น ที่ดิน อาคารพวกอสังหาริมทรัพย์ต่าง ๆ จากบุคคลในชุมชน

5. ช่วยให้ได้รับบริการจากบริการของชุมชนในด้านการใช้ยานพาหนะ การใช้ห้องสมุด

สถานีนอนามัย ฯลฯ

6. ชุมชนช่วยดูแลความประพฤติและความปลอดภัยของเด็กนักเรียน นักศึกษา

7. ช่วยให้ได้ใช้บริการจากชุมชน เช่น การจัดหางานให้เด็กทำ การฝึกงานในสถาน

ประกอบการ

8. ช่วยให้โรงเรียนได้ความคิดในการที่ชุมชนให้คำปรึกษาในการพัฒนาโรงเรียน

9. ช่วยให้เด็กนักเรียนนักศึกษาที่ยากจน ได้รับทุนการศึกษาจากชุมชน

10. ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสคุ้นเคยกับชุมชนมากขึ้น สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิต

ประจำวัน

ประโยชน์ที่ชุมชนได้รับ

1. ช่วยให้ชุมชนมีอาชีพใหม่ ๆ เกิดขึ้นเป็นผลจากกิจกรรมของโรงเรียน และสถาบันการศึกษา
2. ช่วยให้ชุมชนมีรายได้มากขึ้น
3. ช่วยพัฒนาอาชีพของคนในชุมชน เช่น สถาบันชั้นสูงบางแห่งอาจเปิดสอนวิชาแก่เครื่องยนต์ ช่างโทรทัศน์หรือจัดรายการสอนตอนเย็นโดยมิได้คิดมูลค่าแต่ประการใด
4. ให้ชุมชนเข้ามาใช้ห้องสมุดในโรงเรียนได้
5. ให้บริการชุมชนใช้สถานที่จัดงานประเพณีต่าง ๆ เช่น งานรื่นเริงวันปีใหม่ การแข่งขันกีฬาสำหรับประชาชน แม้แต่จัดงานประเพณีส่วนบุคคล เช่น งานแต่งงาน ฯลฯ
6. ให้บริการชุมชนเข้าเรียนและเล่นดนตรีไทยในรายการ "ดนตรีสำหรับประชาชน" ในวันสุดสัปดาห์
7. ให้ชุมชนได้รับความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น เทคโนโลยีทางการแพทย์
8. ให้ชุมชนได้ใช้เป็นสถานที่สาธิตวิธีการต่าง ๆ เช่น การปรุงอาหารที่มีประโยชน์สำหรับเด็ก
9. ให้ชุมชนได้มีโอกาสภาคภูมิใจในความรู้สึกเป็นเจ้าของสถาบันการศึกษาไปด้วย
10. ให้ชุมชนได้ผ่อนคลายความเครียดในกรณีที่โรงเรียน และสถาบันการศึกษาจัดงานรื่นเริง แสดงละคร จัดนิทรรศการ

ประโยชน์ได้รับตรงกัน

1. เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน
2. ช่วยให้สถาบันการศึกษาและชุมชนได้จับมือแก้ปัญหาชุมชนร่วมกันได้อย่างเต็มที่ เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาเด็กหนีเรียน ฯลฯ
3. ช่วยลดความเข้าใจผิดหรือความขุ่นมัวอันเกิดขึ้นได้ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เช่น ความเข้าใจผิดเรื่องการฝากเด็กเข้าเรียน ความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการควบคุมความประพฤติของโรงเรียน

จากที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความเห็นสรุปได้ว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน จะก่อให้เกิดความร่วมมือ การร่วมวางแผนพัฒนาให้เกิดประสิทธิผลร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน ทำให้เกิดการพัฒนาต่อไป

ทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมโดยตรงนั้นยังไม่ปรากฏหลักฐานชัดเจน มีแต่ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2541 : 183 – 184) ได้เสนอแนวคิดในการที่จะกำหนดว่าเมื่อไรควรจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและควรจะมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใดในการตัดสินใจ ตัวแบบการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนี้ ควรจะขึ้นอยู่กับธรรมชาติของปัญหาและสถานการณ์ในการกำหนดรูปแบบ และปริมาณของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนั้น ได้เสนอกฎไว้ 2 กลุ่มคือ

1. กฎกลุ่มแรกเป็นการส่งเสริมคุณภาพของการตัดสินใจ

2. กฎกลุ่มที่สองเป็นการส่งเสริมการยอมรับการตัดสินใจ

ในการตัดสินใจนั้นมีทางเลือกอยู่ 5 วิธีตั้งแต่ผู้บริหารตัดสินใจคนเดียว ไปจนถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างเต็มที่ ทางเลือกในการตัดสินใจทั้ง 5 วิธีมีดังนี้

1. ผู้บริหารใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้วตัดสินใจเองตามลำพัง

2. ผู้บริหารแสวงหาข้อมูลจากผู้อื่นแล้วตัดสินใจเอง

3. ผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องเป็นรายบุคคล แสวงหาความคิดเห็นร่วมกันโดยการอภิปรายแล้วตัดสินใจ

4. ผู้บริหารปรึกษากับผู้เกี่ยวข้องเป็นกลุ่ม แสวงหาความคิดเห็นร่วมกันโดยการอภิปรายแล้วตัดสินใจ

5. ผู้บริหารร่วมคิดกับกลุ่มเกี่ยวกับสถานการณ์และปัญหาแล้วให้กลุ่มตัดสินใจ

ธนวัฒน์ ปิ่นแก้ว (2539 : 2) ได้กล่าวถึงลักษณะทฤษฎีการมีส่วนร่วม 5 ทฤษฎี ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อม หมายถึง การใช้การพูดหรือการเขียนเพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือและการกระทำ ซึ่งการเกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญห การขัดแย้งในการปฏิบัติ และถ้าจะให้ได้ดี ผู้เกลี้ยกล่อมจะต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อมให้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง สรุปได้ว่า การเกลี้ยกล่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนได้ โดยเฉพาะการเกลี้ยกล่อมเป็นเรื่องที่ต้องตรงกับความต้องการที่ประชาชนพอใจอยู่แล้ว

2. ทฤษฎีการสร้างขวัญคนในชาติ คนเรามีความต้องการทั้งทางกายและใจ ถ้าคนเรามีขวัญดี ผลการทำงานนั้นก็สูงตามไปด้วย ถ้าขวัญไม่ดีผลการทำงานก็จะต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากขวัญเป็นสถานการณ์ทางจิตใจที่แสดงออกในรูปพฤติกรรมต่าง ๆ นั้นเอง การสร้างขวัญให้ดีต่างพยายามสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน เช่น การไม่เอารัดเอาเปรียบให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงาน เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เป็นต้น และเมื่อใดก็ตามถ้าคนทำงานมีขวัญดี ก็จะทำให้เกิดความสำคัญในการรับผิดชอบ อันจะเกิดผลดีต่อหน่วยงานทั้งในส่วนที่บุคคลและขวัญของกลุ่มจะเห็นได้ว่าขวัญของคน

เรา โดยเฉพาะของคนที่มีขวัญดีนั้นย่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้เช่นกัน

3. ทฤษฎีการสร้างความรู้สึกราชาตินิยม ปัจจัยประการหนึ่งที่น่าไปสู่การมีส่วนร่วม คือ การสร้างความรู้สึกราชาตินิยม เรื่องผลประโยชน์ของชาติ ที่มีความพอใจในชาติของตนพอใจในเกียรติภูมิ จงรักภักดีต่อท้องถิ่น

4. ทฤษฎีสร้างผู้นำ การสร้างผู้นำจะช่วยให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจ เพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญในการรวมกลุ่มคนลงใจไปยังเป้าหมาย โดยทั่วไปแล้วผู้นำอาจมีทั้งผู้นำที่ดีเรียกว่า ผู้นำปฏิฐานหรือผู้นำพลวัต คือเป็นผู้นำที่เคลื่อนไหว ทำงานเพื่อพัฒนาอยู่เสมอ ส่วนผู้นำที่ไม่ดีคือ ไม่มีผลงานสร้างสรรค์ เรียกว่า ผู้นำเฉื่อย ผลของการสร้างทฤษฎีผู้นำ จึงทำให้เกิดการระดมความร่วมมือปฏิบัติงานอย่างมีขวัญงานมีคุณภาพ มีความริเริ่มสร้างสรรค์ และร่วมรับผิดชอบ ดังนั้น การสร้างผู้นำที่ดีย่อมจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยดีนั่นเอง

5. ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริการ การใช้ระบบบริหารราชการในการระดมความร่วมมือ เป็นวิธีหนึ่งที่ยากและใช้กฎหมายระเบียบแบบแผนเป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน อย่างไรก็ตาม ผลของความร่วมมือยังไม่มีระบบใดดีที่สุด ในเรื่องการบริหารเพราะธรรมชาติของคน ถ้าทำงานด้วยความสมัครใจ ไม่มีใครบังคับก็จะทำงานด้วยความรัก แต่ถ้าไม่ควบคุมเลยก็จะเป็นไปตามนโยบาย และความจำเป็นของรัฐ ดังนั้น การใช้แบบบริหารราชการเป็นการยับยั้งให้ปฏิบัติงานตามนโยบาย เพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

บราวน์ (Brown 1993 : 591) ได้ศึกษาคุณลักษณะของบุคคลที่มีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมอย่างแข็งขันและไม่แข็งขัน มักมีฐานะแตกต่างกันออกไปและมีมโนภาพสำคัญที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของเขา ประเพณีการรวมตัว แนวความคิดที่ถูกคาดหวังให้เข้าร่วมกิจกรรมบางอย่าง บุคคลที่มีสถานภาพทางสังคม เช่น การศึกษา อาชีพ รายได้ มักจะเข้าร่วมกิจกรรมอย่างแข็งขันมากกว่าคนที่มีสถานภาพทางสังคมต่ำ

จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม พอสรุปได้ว่า การที่เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษานั้น จะต้องให้ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมด้วยความเต็มใจ สมัครใจ พึงพอใจ และมีความพร้อมในการร่วมปฏิบัติงานร่วมกัน ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาไปในแนวเดียวกัน จึงจะทำให้การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานนั้นประสบความสำเร็จตามที่ต้องการ

ทฤษฎีแรงจูงใจและทฤษฎีความต้องการ

มาสโลว์ (ศิววรรณ เสรีรัตน์ 2545 : 213 - 214) นักจิตวิทยาได้ค้นคว้าเกี่ยวกับด้านพฤติกรรมมนุษย์ ซึ่งเชื่อว่าเป็นตัวกำหนดค้นหาหรือความอยาก และจะพยายามชวนชวายให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการตอบสนอง และความอยากนี้เกิดจากมนุษย์มีความจำเป็น ซึ่งแต่ละเผ่าพันธุ์จะแสดงออกมาซึ่งความต้องการ ไม่เหมือนกันแต่อย่างน้อยที่สุดก็จะมีขั้นพื้นฐานที่เหมือนกันเป็นลำดับไป แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นกับว่าได้รับการตอบสนองความต้องการระดับใดมากน้อยแค่ไหน ซึ่งมาสโลว์ สรุปว่า

1. มนุษย์เรามีความต้องการ และความต้องการนี้มีอยู่ตลอดเวลา ไม่มีที่สิ้นสุด
2. ความต้องการใดที่ได้รับการตอบสนองแล้วย่อมสิ้นสุดลง และความต้องการใหม่ในลำดับ

ต่อไปที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองก็จะเกิดขึ้น

3. มนุษย์มีความต้องการตามลำดับขั้นของความสำคัญ จากต่ำไปหาสูง

มาสโลว์ ได้ตั้งสมมติฐานเรียกว่า ลำดับขั้นแห่งความต้องการของมนุษย์แบ่งได้ 5 ลำดับดังนี้

1. ความต้องการสิ่งจำเป็นทางร่างกาย
2. ความต้องการในด้านความปลอดภัย
3. ความต้องการในด้านสังคม
4. ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องนับถือ
5. ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จในชีวิต

แมกเกรเกอร์ (ศิววรรณ เสรีรัตน์ 2545 : 211 - 212) ได้ศึกษาพฤติกรรมมนุษย์ พบว่า ปัญหาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการทำงานและชีวิตในองค์การของคนเราจะมี 2 ทักษะเกี่ยวกับธรรมชาติของคน อันได้แก่ทฤษฎี X และทฤษฎี Y

แนวความคิดของทฤษฎี X เป็นสมมติฐานที่มีทัศนคติต่อพฤติกรรมมนุษย์ไปในทางที่ไม่ดีสรุปได้ดังนี้

1. โดยทั่วไปคนเราชอบสบาย มีความรู้สึกว่าจะไม่อยากจะทำงาน หากมีโอกาสเมื่อใดจะหลบหลีกหนีทันที

2. เมื่อคนเรามีความเกียจคร้านต่อการทำงาน ดังนั้นการที่จะให้คนทำงานจึงต้องใช้วิธีบังคับควบคุมการสั่งการเด็ดขาด หรือข่มขู่จะลงโทษคนจึงจะขยัน

3. คนโดยเฉลี่ยชอบให้คนอื่นคอยบังคับ แนะนำชี้แจงจึงจะทำงาน ไม่มีความทะเยอทะยาน ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์แต่ก็ต้องการความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมากที่สุด

แนวความคิดของทฤษฎี Y เป็นสมมติฐานที่ตรงกันข้ามกับทฤษฎีที่มีทัศนคติในด้านดีต่อธรรมชาติแห่งพฤติกรรมมนุษย์ กล่าวคือ

1. คนเรามักมีความเต็มใจที่จะทำงาน และถือว่าการทำงานเป็นการออกกำลังกายเป็นการพักผ่อนที่มีคุณค่าไปในตัว

2. การควบคุมให้คนทำงานไม่ใช่วิธีที่จะได้ผลเสมอไป เพราะคนเราต้องการความรับผิดชอบและต้องการที่จะเป็นตัวของตัวเอง และอยากจะสรรค์สร้างผลงานให้ปรากฏ

3. คนในโรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสได้แสดงความสามารถดังที่ตนตั้งใจ

4. คนเราเมื่อทำงาน นอกจากจะต้องการผลสำเร็จแล้วยังต้องการรางวัลอีกด้วย

จากแนวคิดของมาสโลว์ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมจะเห็นว่า การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกับทางโรงเรียนนั้น บางส่วนมีความพร้อมทางด้านความเป็นอยู่ในทุก ๆ ด้านจึงต้องการเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อต้องการชื่อเสียงเกียรติยศ หรือต้องการเป็นที่ยอมรับยกย่องจากสังคม จึงเข้ามาเพื่อมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ

สำหรับแนวคิดของแมกเกรเกอร์ก็เช่นกัน สิ่งที่จะกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของทางโรงเรียนนั้นก็คือ รางวัล ซึ่งรางวัลที่ต้องการก็คือความสำเร็จในการแสดงความสามารถทำให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและเป็นที่ยอมรับในการทำงานนั้น ๆ เป็นผลตอบแทนการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชน นับว่ามีความสำคัญเพราะโรงเรียนอยู่ใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด และชุมชนควรมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียน เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2539 : 180 – 181) กล่าวว่า ความเข้มแข็งของชุมชนเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยดูแลทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ทั้งยังสามารถต่อต้านภัยคุกคามจากสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ที่กำลังเกิดขึ้นภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ชุมชนที่เข้มแข็งจะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต และการศึกษาของคนในชุมชน และชุมชนสามารถมีส่วนช่วยสนับสนุน และส่งเสริมให้คนในชุมชนได้รับการศึกษา ได้รับการเรียนรู้ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนได้ ชุมชนในท้องถิ่นจึงมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาท้องถิ่นด้วยตนเอง แต่ความสำคัญจำเป็นต้องได้รับการปฏิรูปโดยรัฐบาล สิ่งสำคัญที่สุดคือกระจายโอกาสทางการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับท้องถิ่น มีแกนนำชุมชนที่ได้รับการฝึกอบรมเป็นพิเศษเพื่อนำมาถ่ายทอดวิชาความรู้แก่เยาวชนในชุมชน การดำเนินการเช่นนี้จะช่วยสร้างความเข้มแข็งทางการศึกษาแก่ชุมชน ชุมชนจะสามารถมีศักยภาพและทรัพยากรมนุษย์ที่สามารถสานต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นกับความทันสมัยอันจะสามารถสร้างความอยู่รอดให้กับชุมชน อันเป็นแกนหลักแห่งการพึ่งพาตนเอง ชุมชนก็จะเกิดการพัฒนาตามแนวทางที่คนในชุมชนนั้นต้องการให้เป็น จะช่วยเสริมสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เองของประชาชนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

พิมพา ตามี (2540 : 91) ศึกษาเรื่องความต้องการของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองมีความต้องการมีส่วนร่วมกับทางโรงเรียน ดังนี้

1. ต้องการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน วางแผน ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และร่วมประเมินผลการทำงานของโรงเรียน
2. ร่วมเป็นวิทยากรพิเศษ สนับสนุนอุปกรณ์การเรียน สถานที่ประกอบการรวมถึงการแข่งขันทางวิชาการ
3. ต้องการเยี่ยมชมการแสดงผลงานของนักเรียน ทราบความก้าวหน้า
4. ต้องให้ครูแนะนำการสอนการบ้านให้ผู้ปกครองเข้าใจ
5. ร่วมสนับสนุนด้านแรงงานและให้ข้อคิดเห็นเสนอแนะ ประสานงานเรื่องวัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ
6. ต้องการให้ครูไปเยี่ยมบ้านนักเรียน ร่วมประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเรียน รวมถึงการลงโทษและการส่งเสริม

นิคม ผัดแสน (2540 : 6) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาต่อการพัฒนาการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนอุดรศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาต่อการพัฒนาการศึกษา ปรากฏว่า คณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาทุกกลุ่มมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง 3 ด้าน ได้แก่ การให้คำปรึกษา เสนอแนะแนวทาง และมีส่วนร่วมในการบริหารการเงินและงบประมาณของโรงเรียน การแสวงหาและให้การสนับสนุนด้าน การเงิน วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ต่าง ๆ ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น และการประสานงานกับองค์กรในท้องถิ่น อีกด้านหนึ่งคือ การจัดกิจกรรมเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน ทั้งในและนอกโรงเรียน ปรากฏว่า ครูมีส่วนร่วมในระดับมาก ส่วนผู้ปกครอง / ศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

เมตต์ เมตต์กรุณจิต (2541 : 85 – 89) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมาพบว่า คณะกรรมการศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนเทศบาลจังหวัดนครราชสีมา ด้านการวางแผน จัดสรรทรัพยากร การกระตุ้นการทำงาน การประสานงาน การประเมินอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งในการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการศึกษามีปัจจัยส่งเสริม ได้แก่

เวลาที่อาศัยในชุมชน การมีถิ่นกำเนิด การเป็นศิษย์เก่า บุตรหลานศึกษาในโรงเรียน และการห่วงใย สวัสดิภาพของนักเรียน ประกอบกับคุณสมบัติของผู้บริหารและครูที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เอาใจใส่ต่อ เด็ก ให้เกียรติยกย่องกรรมการศึกษา ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ การไม่มีเวลาว่าง ไม่มี ภูมิสำเนาอยู่ในพื้นที่และผู้บริหารไม่มีลักษณะความเป็นผู้นำ

พิสิทธิ์ หิรัญวงษ์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารโดยให้บุคลากรมีส่วนร่วมใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่า สภาพปัจจุบัน บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก มีปัญหาการมีส่วนร่วมอยู่ใน ระดับน้อย และบุคลากรมีความเห็นตรงกันว่า การใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นวิธีการบริหารที่ เหมาะสม การสร้างแรงจูงใจจะนำไปสู่การบริหารแบบมีส่วนร่วมให้ประสบผลสำเร็จ

วัชร สกุล ณ มรรคา (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า สภาพ ปัจจุบันของการบริหารแบบมีส่วนร่วมทั้ง 6 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการวางแผน การปฏิบัติงานตามแผน และการประเมินผลเพื่อการสนับสนุนการดำเนินงาน ของคณะกรรมการโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพปัญหาเกี่ยวกับการวางแผน การดำเนินงานตามแผน และการประเมินผลเพื่อการสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ โรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

สัมพันธ์ อุปลา (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น พบว่า ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในงานกิจกรรมนักเรียน มากกว่า ด้านอื่น ๆ ปัญหาของการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง และปัญหาที่สำคัญ คือ ชุมชนเข้าใจว่า การจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของโรงเรียนเท่านั้น ส่วนคณะกรรมการโรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการ ศึกษาในระดับมาก โดยมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบต่อแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน มากกว่าด้านอื่น ๆ คณะกรรมการโรงเรียนมีปัญหาในการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง และปัญหาที่ สำคัญ คือ เวลาประชุมส่วนมากไม่แสดงความคิดเห็น

วรพจน์ ประชิตวัตติ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนใน องค์การบริหารส่วนตำบลการศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี การศึกษาเรื่องการมี ส่วนร่วมของประชาชน ในองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีศึกษาอำเภอศรีราชา จังหวัด ชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในองค์การบริหารส่วนตำบล ตามตัวแปร อายุ รายได้ และเพื่อเสนอแนะแนวทางในการสร้างความร่วมมือของ ประชาชนที่มีต่อองค์การบริหาร

ส่วนตำบล กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งและอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางพระ ปอวิน หนองขาม ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่องิจกรรม อบต. พบว่า ส่วนใหญ่ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับที่น้อย เช่น การเข้าไปตรวจสอบการทำงานของ อบต. การรับรู้ถึงแผนงานและการใช้จ่ายงบประมาณของ อบต. เป็นต้น

2. ศึกษาระดับความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่องิจกรรม อบต. พบว่า ในภาพรวมระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ อาชีพ ระดับรายได้แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของ อบต. ไม่แตกต่างกัน

สุทธิรักษ์ ปิณฑกานนท์ (อ้างถึงใน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2543 : 270) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา พบว่า ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทุกขั้นตอน คือ ขั้นตอนการแต่งตั้งคณะกรรมการการศึกษาของโรงเรียน โดยให้ข้อมูลทางอ้อม ขั้นตอนการประชุมเพื่อดำเนินการ ขั้นตอนสำรวจเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนการกำหนดหลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กำหนดความเหมาะสมของผู้รับบริการ สร้างรายละเอียดต่าง ๆ ของเนื้อหา ขั้นตอนวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของเนื้อหา และขั้นตอนการนำเนื้อหาไปใช้ ส่วนปัจจัยเงื่อนไขที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา พบว่า ทุกปัจจัยมีผลกระทบต่อ การมีส่วนร่วมของชุมชนทั้งสิ้น

งานวิจัยในต่างประเทศ

ฟอว์เลอร์ (Fowler 1986 : 3204 – A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการกับขวัญกำลังใจในการทำงานของครู – อาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐ Southeasttem เกี่ยวกับงานบริหารการศึกษา 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านกิจการนักเรียน ด้านบุคลากร ด้านทรัพยากร และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการ มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับขวัญกำลังใจในการทำงาน

2. ครู – อาจารย์ในโรงเรียนที่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการกับครู อาจารย์ในโรงเรียนที่ไม่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ สั่งการมีขวัญกำลังใจในการทำงานแตกต่างกัน

นูนเนส (Nunez 1995 : 2747– A) ได้ศึกษาการวิจัยทางชาติพันธุ์ของผู้ปกครองชาวพื้นเมืองเม็กซิกันต่อการมีส่วนร่วมในโรงเรียน พบว่า ชุมชนยังมีอคติทางเชื้อชาติที่ฝังแน่น มีผลสะท้อนต่อพฤติกรรมของบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง

และโรงเรียน เด็กที่มาจากครอบครัวชาวพื้นเมืองเม็กซิกันในชุมชนที่มีสองวัฒนธรรมจะไม่มีความพร้อมในการเรียนและทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

บริตติงแฮม (Brittingham 1998 : 1406 – A) ได้ศึกษาเรื่อง ลักษณะของการมีส่วนร่วมของโรงเรียน ครอบครัว และชุมชนที่ประสบผลสำเร็จ พบว่า ผู้ปกครองมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาที่จะทำให้องค์เรียนมีคุณภาพ และพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ครูจะต้องประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนว่าจะสอนอะไร สอนอย่างไร และผู้ปกครองจะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างไร ซึ่งสิ่งที่ผู้ปกครองและชุมชนจะต้องตระหนัก คือ การเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมด้านสังคม อารมณ์ และความก้าวหน้าทางด้านวิชาการของเด็ก การพัฒนาสถานะของเด็กเยาวชนและครอบครัวให้ดีขึ้น ถือเป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานที่จะทำให้ครอบครัวและชุมชนเข้มแข็ง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงการมีส่วนร่วมและความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ฮาริส (Harris 1998 : 1437 – A) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน กรณีศึกษาที่นามิเบีย โดยมีเป้าหมายที่จะชี้ให้เห็นถึงความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้ศึกษาพบว่า ในช่วงก่อนที่ชาวยุโรปจะติดต่อกับนามิเบีย ชุมชนมีส่วนร่วมโดยตรงในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวคือ ชุมชนจะมีหน้าที่ในการอบรม ฝึกฝน เยาวชน และในปัจจุบันชุมชนก็ยังมีส่วนสำคัญในการจัดการศึกษา เพื่อสรรค์สร้าง การศึกษาของชาติให้บรรลุเป้าหมาย

โกลด์ (Gold 2000 : 295 – A) ได้ศึกษาเรื่อง การให้ชุมชนในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พบว่า การปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนในเขตเมืองครอบคลุมความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันและเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างครอบครัว ชุมชนและนักการศึกษา ชุมชนที่มีรายได้ต่ำจะมีปัญหาในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและระดับการศึกษาของผู้ปกครองมีผลต่อการให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศสรุปได้ว่า การบริหารการศึกษาที่จะบรรลุเป้าหมายนั้นจะต้องใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมทั้งบุคลากรภายในโรงเรียน และชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ปกครองและผู้นำชุมชนถือเป็นส่วนสำคัญและมีบทบาทอย่างยิ่งต่อการบริหารการศึกษา การจัดการศึกษาจะต้องจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ดังนั้น การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลัย จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการบริหารการศึกษา โดยได้กำหนดเกณฑ์ด้านบริหารงานโรงเรียนกับชุมชนไว้ 6 ประการ คือ ด้านการวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน ด้านการให้บริการชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

ด้านการได้รับความสนับสนุนจากชุมชน และด้านการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งเกณฑ์ดังกล่าวจะเป็นแนวปฏิบัติของโรงเรียนเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้โรงเรียนไม่แยกออกจากชุมชน สามารถระดมทรัพยากรที่มีในชุมชนมาใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษาให้บรรลุผลตามนโยบายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการเป็นลำดับขั้นดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 487 คน ได้แก่

1.1 องค์การชุมชน ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน 455 คน ประธานชุมชน 4 คน กรรมการชุมชน 12 คนจาก ชุมชนศรีอุทัย ชุมชนวัดดาวดึงษ์ ชุมชนโค้งถ่าน และชุมชนคลองเจ้าครุฑ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

1.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ผู้แทนผู้ปกครอง 2 คน ผู้แทนครู 4 คน ผู้แทนองค์การชุมชน 4 คน ผู้แทนศิษย์เก่า 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 คน และผู้บริหารโรงเรียน 2 คน

2. กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 220 คน คำนวณจากสูตรของยามาเน่ (Yamane' 1967 : 581) โดยสุ่มแบบแบ่งชั้นดังนี้

2.1 องค์การชุมชน ได้แก่ ผู้ปกครองจำนวน 201 คน ประธานชุมชน 2 คน กรรมการชุมชน 5 คน

2.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ผู้แทนผู้ปกครอง 2 คน ผู้แทนครู 2 คน ผู้แทนองค์การชุมชน 2 คน ผู้แทนศิษย์เก่า 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 คน และผู้บริหาร 2 คน รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาได้แสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนศรีอุลย์ สังกัดสำนักบริหารงาน
คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง
องค์กรชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน	455	201
ประธานชุมชน	4	2
กรรมการชุมชน	12	5
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้แทนผู้ปกครอง	2	2
ผู้แทนครู	4	2
ผู้แทนองค์กรชุมชน	4	2
ผู้แทนศิษย์เก่า	2	2
ผู้ทรงคุณวุฒิ	2	2
ผู้บริหารโรงเรียน	2	2
รวม	487	220

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์ 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล ด้านบริหารงานทั่วไปเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยให้ความหมายของคำตอบไว้ดังนี้

- 5
- หมายถึง
- ระดับและความต้องการมีส่วนร่วมมากที่สุด
- 4
- หมายถึง
- ระดับและความต้องการมีส่วนร่วมมาก
- 3
- หมายถึง
- ระดับและความต้องการมีส่วนร่วมปานกลาง
- 2
- หมายถึง
- ระดับและความต้องการมีส่วนร่วมน้อย
- 1
- หมายถึง
- ระดับและความต้องการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยมีดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2535 : 11)

4.51 – 5.00	หมายถึง	ต้องการมีส่วนร่วมมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	ต้องการมีส่วนร่วมมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	ต้องการมีส่วนร่วมปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	ต้องการมีส่วนร่วมน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	ต้องการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาทฤษฎี หลักการและแนวคิดจากเอกสาร ตำรา บทความและพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของตัวแปร

ขั้นที่ 2 สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิด โดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการ วิจัย

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อ ตรวจสอบและแก้ไข หลังจากนั้นนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความ เทียบตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของการใช้ภาษา

ขั้นที่ 4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงจัดพิมพ์ แบบสอบถามเพื่อนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาก่อนนำไปทดลองใช้

ขั้นที่ 5 นำแบบสอบถามไปทดลองกับองค์กรชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และนำข้อมูลมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของ แบบสอบถามด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค ได้ ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.99

ขั้นที่ 6 นำแบบสอบถามที่หาความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นแล้ว ไปดำเนินการจัดพิมพ์ เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจากทางบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เพื่อ ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และเก็บข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ไปยังผู้บริหาร โรงเรียนศรีอยุธยา และนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากประธานชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน องค์กรชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยตนเอง จำนวน 220 ฉบับ ได้รับ แบบสอบถามกลับมาทั้งสิ้น 220 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลด้านระดับของการมีส่วนร่วมโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบน

มาตรฐาน (S.D.)

3. วิเคราะห์ข้อมูล ความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4. เปรียบเทียบระดับและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้ ค่าสถิติ ที (t - test) 2 กลุ่มสัมพันธ์กัน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของข้อมูล ดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน t – distribution
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุทัย สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน" นำเสนอตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ระดับและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุทัย สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจำแนกเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุทัย สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำแนกเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ และนำเสนอข้อมูลในตารางประกอบการบรรยาย ดังนี้

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
2.2 ชาย	104	47.27
1.2 หญิง	116	52.73
รวม	220	100.00
2. อายุ		
2.1 น้อยกว่า 31 ปี	25	11.36
2.2 31 - 40 ปี	101	45.91
2.3 41 - 50 ปี	76	34.55
2.4 51 - 60 ปี	14	6.36
2.5 มากกว่า 60 ปี	4	1.82
รวม	220	100.00
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	135	61.36
3.2 ปริญญาตรี	79	35.91
3.3 สูงกว่าปริญญาตรี	6	2.73
รวม	220	100.00
4. อาชีพ		
4.1 รับราชการ	44	20.00
4.2 รับจ้าง	96	43.64
4.3 รัฐสาหกิจ	17	7.72
4.4 ธุรกิจส่วนตัว	63	28.64
รวม	220	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 52.73 มีอายุ 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.91 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 61.36 และมีอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 43.64

ตอนที่ 2 ระดับและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลัยสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำแนกเป็นรายด้านและ รวมทุกด้าน

จากข้อมูลการศึกษาระดับและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป นำมาวิเคราะห์ได้ผลดังนี้

ตารางที่ 3 ระดับและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลัย สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำแนกเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน

มีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ความต้องการมีส่วนร่วม
1. ด้านวิชาการ	2.94	1.10	ปานกลาง	3.76	0.96	มาก
2. ด้านงบประมาณ	2.63	1.11	ปานกลาง	3.46	1.09	ปานกลาง
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	2.89	1.03	ปานกลาง	3.64	1.01	มาก
4. ด้านบริหารงานทั่วไป	3.11	1.02	ปานกลาง	3.89	0.93	มาก
รวม	2.89	1.08	ปานกลาง	3.69	1.01	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลัย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.89) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาอยู่ใน ระดับปานกลางทุกด้าน โดยการมีส่วนร่วมด้านการบริหารทั่วไรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 3.11) รองลงมา คือ ด้านวิชาการ ($\bar{X}$ = 2.94) และด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X}$ = 2.89) ส่วนการมีส่วนร่วมของชุมชนศึกษา ด้านงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 2.63)

ความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้นด้านงบประมาณอยู่ในระดับปานกลาง โดยความต้องการมีส่วนร่วมด้านการบริหารทั่วไปมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.89$) รองลงมา คือ ด้านวิชาการ ($\bar{x} = 3.76$) และด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{x} = 3.64$) ส่วนความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนศึกษาด้านงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 3.46$)

ตารางที่ 4 ระดับและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ด้านวิชาการ

ข้อ	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษา ด้านวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ความต้องการมีส่วนร่วม
1.	วางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนให้เป็นไปตามหลักสูตร	3.02	1.06	ปานกลาง	3.81	0.88	มาก
2.	เป็นกรรมการหลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน	2.72	0.97	ปานกลาง	3.63	0.99	มาก
3.	วางแผนร่างและจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน	2.90	1.14	ปานกลาง	3.72	1.00	มาก
4.	กำหนดนโยบายและแนวทางในการสร้างคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน	2.94	1.12	ปานกลาง	3.80	0.95	มาก
5.	รับความรู้เพื่อพัฒนาความสามารถของชุมชนเพิ่มขึ้นเพื่อให้เข้าใจในระบบการศึกษามากยิ่งขึ้น	3.15	1.10	ปานกลาง	3.83	0.82	มาก
6.	วางแผนจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนเช่นการเข้าค่าย ลูกเสือ การทัศนศึกษา ฯลฯ	3.15	1.10	ปานกลาง	3.91	0.94	มาก
7.	วางแผนใช้สถานที่ในชุมชนเป็นแหล่งการเรียนรู้แก่โรงเรียนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	2.91	1.15	ปานกลาง	3.83	0.95	มาก
8.	ช่วยเหลือในการนำเครื่องมือเครื่องใช้จากท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน	2.80	1.07	ปานกลาง	3.62	0.96	มาก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อ	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษา ด้านวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ความต้องการมีส่วนร่วม
9.	วางแผนให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน	2.94	1.10	ปานกลาง	3.75	1.04	มาก
10.	เสนอแนวทางการวัดผลและประเมินผลด้านวิชาการของโรงเรียน	2.92	1.14	ปานกลาง	3.77	1.04	มาก
รวม		2.94	1.10	ปานกลาง	3.76	0.96	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์ ด้านวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการรับความรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถของชุมชนเพิ่มขึ้น เพื่อให้เข้าใจในระบบการศึกษามากยิ่งขึ้น และวางแผนจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียน เช่น การเข้าค่ายลูกเสือ การทัศนศึกษา ฯลฯ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.15$) รองลงมา คือ วางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนให้เป็นไปตามหลักสูตร ($\bar{X} = 3.02$) และวางแผนให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน ($\bar{X} = 2.94$) ส่วนการมีส่วนร่วมของชุมชนศึกษาเกี่ยวกับเป็นกรรมการหลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 2.72$)

ความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์ พบว่า ด้านวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยความต้องการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับวางแผนจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียน เช่น การเข้าค่ายลูกเสือ การทัศนศึกษา ฯลฯ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.91$) รองลงมา คือ รับความรู้เพื่อพัฒนาความสามารถของชุมชนเพิ่มขึ้นเพื่อให้เข้าใจในระบบการศึกษามากยิ่งขึ้น วางแผนใช้สถานที่ในชุมชนเป็นแหล่งการเรียนรู้แก่โรงเรียนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.83$) และวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนให้เป็นไปตามหลักสูตร ($\bar{X} = 3.72$) ส่วนความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนศึกษาเกี่ยวกับช่วยเหลือในการนำเครื่องมือเครื่องใช้จากท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.62$)

ตารางที่ 5 ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์
สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ด้านงบประมาณ

ข้อ	ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษา ด้านงบประมาณ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ความต้องการมีส่วนร่วม
1.	รับรู้สถานภาพด้านการบริหารงานการเงินของโรงเรียน	2.51	1.06	ปานกลาง	3.27	1.07	ปานกลาง
2.	วางแผนและกำหนดงานด้านธุรการการเงินและพัสดุของโรงเรียน	2.35	1.02	น้อย	3.17	1.08	ปานกลาง
3.	กำหนดนโยบายแผนงานโครงการงานธุรการการเงิน	2.30	1.02	น้อย	3.18	1.12	ปานกลาง
4.	รับรู้ในการจัดทำงบประมาณประจำปีของโรงเรียน	2.59	1.15	ปานกลาง	3.44	1.14	ปานกลาง
5.	จัดทำโครงการและปฏิทินปฏิบัติงานการบริหารงานธุรการของโรงเรียน	2.66	1.05	ปานกลาง	3.40	1.12	ปานกลาง
6.	ร่วมในการจัดสรรหาและคัดเลือกนักเรียนที่ขาดแคลนและต้องการเรียนในโรงเรียนเอกชนโดยได้รับทุนการศึกษาเป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษา	2.87	1.17	ปานกลาง	3.75	1.02	มาก
7.	จัดหาทุนอาหารกลางวันแก่นักเรียน	3.00	1.12	ปานกลาง	3.81	1.02	มาก
8.	วางแผนจัดกิจกรรมต่างๆกับชุมชนเพื่อหารายได้เป็นทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่ขาดสน	2.84	1.01	ปานกลาง	3.75	1.03	มาก
9.	วางแผนแก้ไขปัญหาการค้างชำระด้านการเงินในการพัฒนา การเรียนการสอนของผู้ปกครองนักเรียน	2.72	1.19	ปานกลาง	3.50	1.04	มาก
10.	ติดตามและประเมินผลการบริหารงานด้านงบประมาณของโรงเรียน	2.52	1.12	ปานกลาง	3.35	1.09	ปานกลาง
รวม		2.63	1.11	ปานกลาง	3.46	1.09	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษา ด้านงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ยกเว้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับ

การวางแผนและกำหนดงานด้านธุรการการเงินและพัสดุของโรงเรียน และกำหนดนโยบายแผนงานโครงการงานธุรการการเงินอยู่ในระดับน้อย โดยการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการจัดหาทุนอาหารกลางวันแก่นักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.00$) รองลงมาคือ ร่วมในการจัดสรรหาและคัดเลือกนักเรียนที่ขาดแคลนและต้องการเรียนในโรงเรียนเอกชน โดยได้รับทุนการศึกษาเป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษา ($\bar{x} = 2.87$) และวางแผนจัดกิจกรรมต่างๆกับชุมชนเพื่อหารายได้เป็นทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่ขาด ($\bar{x} = 2.84$) ส่วนการมีส่วนร่วมของชุมชนเกี่ยวกับกำหนดนโยบายแผนงานโครงการงานธุรการการเงินมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 2.30$)

ความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์ ด้านงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความต้องการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับร่วมในการจัดสรรหาและคัดเลือกนักเรียนที่ขาดแคลนและต้องการเรียนในโรงเรียนเอกชนโดยได้รับทุนการศึกษาเป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษาจัดหาทุนอาหารกลางวันแก่นักเรียนวางแผนจัดกิจกรรมต่าง ๆ กับชุมชนเพื่อหารายได้เป็นทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่ขาด และวางแผนแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายด้านการเงินในการพัฒนาการเรียนการสอนของผู้ปกครองนักเรียนอยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยความต้องการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการจัดหาทุนอาหารกลางวันแก่นักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.81$) รองลงมา คือ ร่วมในการจัดสรรหาและคัดเลือกนักเรียนที่ขาดแคลนและต้องการเรียนในโรงเรียนเอกชนโดยได้รับทุนการศึกษาเป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษา และวางแผนจัดกิจกรรมต่างๆกับชุมชนเพื่อหารายได้เป็นทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่ขาด ($\bar{x} = 3.75$) วางแผนแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายด้านการเงินในการพัฒนาการเรียนการสอนของผู้ปกครองนักเรียน ($\bar{x} = 3.50$) ส่วนความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนเกี่ยวกับวางแผนและกำหนดงานด้านธุรการการเงินและพัสดุของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 3.17$)

ตารางที่ 6 ระดับและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของ
โรงเรียนศรีอุลย์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา
เอกชน ด้านบริหารงานบุคคล

ข้อ	ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ บริหารจัดการศึกษา ด้านบริหาร งานบุคคล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การมี ส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ความ ต้องการ มีส่วนร่วม
1.	กำหนดวางแผนเกี่ยวกับงานบริหาร บุคลากรของโรงเรียน	2.71	0.97	ปานกลาง	3.37	1.01	ปานกลาง
2.	จัดองค์กรบริหารงานบุคลากรในโรงเรียน	2.60	0.90	ปานกลาง	3.39	0.98	ปานกลาง
3.	วางแผนสรรหาอัตรากำลังและบุคลากร เพื่อให้มีจำนวนเพียงพอแก่ความต้องการ ของโรงเรียน	2.79	1.07	ปานกลาง	3.55	1.00	มาก
4.	วางแผนโครงการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม บริหารงานบุคคลเหมาะสมชัดเจน	2.84	1.04	ปานกลาง	3.54	1.03	มาก
5.	ประชุมวางแผนการจัดบุคลากรให้ เหมาะสม	2.86	1.11	ปานกลาง	3.55	1.04	มาก
6.	ร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ กับบุคลากรใน โรงเรียนเพื่อเป็นการเชื่อมสัมพันธ์อันดีงาม	3.18	0.97	ปานกลาง	3.91	0.92	มาก
7.	ประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและ บุคลากรในโรงเรียน	2.96	1.02	ปานกลาง	3.88	0.95	มาก
8.	ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรครูในด้านของการ ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนางานด้านวิชาการ	2.96	1.08	ปานกลาง	3.79	0.95	มาก
9.	สนับสนุนการประชาสัมพันธ์ครูดีเด่นของ โรงเรียน	3.15	1.07	ปานกลาง	3.86	1.00	มาก
10.	รับรู้การพ้นจากการปฏิบัติงานของ บุคลากรภายในโรงเรียน	2.87	1.00	ปานกลาง	3.65	1.06	มาก
รวม		2.89	1.03	ปาน กลาง	3.64	1.01	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของ
โรงเรียนศรีอุลย์ ด้านบริหารงานบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.89) เมื่อพิจารณาเป็น
รายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดย

การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ กับบุคลากรในโรงเรียนเพื่อเป็นการเชื่อมสัมพันธ์อันดีงามมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.18$) รองลงมา คือ สนับสนุนการประชาสัมพันธ์ครูดีเด่นของโรงเรียน ($\bar{x} = 3.15$) ประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในโรงเรียน และส่งเสริมพัฒนาบุคลากรครูในด้านของการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนางานด้านวิชาการ ($\bar{x} = 2.96$) ส่วนการมีส่วนร่วมของชุมชนศึกษาเกี่ยวกับจัดองค์กรบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 2.60$)

ความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุทัย ด้านบริหารงานบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้นความต้องการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการจัดองค์กรบริหารงานบุคลากรในโรงเรียน และกำหนดวางแผนเกี่ยวกับงานบริหารบุคลากรของโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง โดยความต้องการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ กับบุคลากรในโรงเรียน เพื่อเป็นการเชื่อมสัมพันธ์อันดีงาม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.91$) รองลงมาคือ ประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในโรงเรียน ($\bar{x} = 3.88$) และสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ครูดีเด่นของโรงเรียน ($\bar{x} = 3.86$) ส่วนความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนศึกษาเกี่ยวกับกำหนดวางแผนเกี่ยวกับงานบริหารบุคลากรของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 3.37$)

ตารางที่ 7 ระดับและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของ
โรงเรียนศรีอุลย์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
ด้านบริหารงานทั่วไป

ข้อ	ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษา ด้านบริหารงานทั่วไป	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ความต้องการมีส่วนร่วม
1.	วางแผนสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน	3.15	0.99	ปานกลาง	3.74	0.92	มาก
2.	ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อแก้ปัญหาของนักเรียนหรือของโรงเรียน	3.11	1.00	ปานกลาง	3.82	0.91	มาก
3.	จัดกิจกรรมส่งเสริมและประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	3.05	0.93	ปานกลาง	3.74	0.95	มาก
4.	ให้การสนับสนุนและพัฒนาโรงเรียนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้แก่นักเรียนและชุมชน	3.24	1.06	ปานกลาง	4.01	0.92	มาก
5.	พัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน	3.14	1.06	ปานกลาง	4.00	1.04	มาก
6.	ส่งเสริมการค้นคว้าจัดหาแหล่งข้อมูลเพื่อการศึกษาแก่นักเรียนและชุมชน	3.10	1.00	ปานกลาง	3.97	0.87	มาก
7.	จัดกิจกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนเช่น การรณรงค์เล่นกีฬาเพื่อต้านยาเสพติด จัดหาวิทยากรส่งเสริมประชาธิปไตย	3.39	1.08	ปานกลาง	4.19	0.84	มาก
8.	ให้การสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือในการแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียนกับชุมชน	3.15	0.97	ปานกลาง	3.86	0.83	มาก
9.	มีการนำและเปิดโอกาสให้ชุมชนมาช่วยเหลือในด้านทุนทรัพย์แรงงานวัสดุอุปกรณ์เพื่อพัฒนาโรงเรียน	2.90	1.01	ปานกลาง	3.85	0.88	มาก
10.	กำกับติดตามดูแล และประเมินผลการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน	2.95	1.03	ปานกลาง	3.80	1.05	มาก
รวม		3.11	1.02	ปานกลาง	3.89	0.93	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุบล ด้านบริหารงานทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.11$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับจัดกิจกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน เช่น การรณรงค์เล่นกีฬาเพื่อต้านยาเสพติด จัดหาวิทยากรส่งเสริมประชาธิปไตยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.39$) รองลงมาคือ ให้การสนับสนุนและพัฒนาโรงเรียนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้แก่นักเรียนและชุมชน ($\bar{X} = 3.24$) วางแผนสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนและให้การสนับสนุน และให้ความช่วยเหลือในการแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียนกับชุมชน ($\bar{X} = 3.15$) ส่วนการมีส่วนร่วมของชุมชนศึกษาเกี่ยวกับการนำและเปิดโอกาสให้ชุมชนมาช่วยเหลือในด้านทุนทรัพย์ แรงงาน วัสดุ อุปกรณ์เพื่อพัฒนาโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 2.90$)

ความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาด้านบริหารงานทั่วไป โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับจัดกิจกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน เช่น การรณรงค์เล่นกีฬาเพื่อต้านยาเสพติด จัดหาวิทยากรส่งเสริมประชาธิปไตยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.19$) รองลงมา คือ ให้การสนับสนุนและพัฒนาโรงเรียนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้แก่นักเรียนและชุมชน ($\bar{X} = 4.01$) และพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.00$) ส่วนความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชน ศึกษาเกี่ยวกับวางแผนสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.74$)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจำแนกเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

การบริหารการศึกษา		N	$\bar{X}$	S.D.	t
ด้านวิชาการ	การมีส่วนร่วม	220	29.45	9.20	11.44**
	ความต้องการมีส่วนร่วม	220	37.68	7.60	
ด้านงบประมาณ	การมีส่วนร่วม	220	26.36	9.17	11.68**
	ความต้องการมีส่วนร่วม	220	34.63	8.92	
ด้านการบริหารงานบุคคล	การมีส่วนร่วม	220	28.93	8.47	10.89**
	ความต้องการมีส่วนร่วม	220	36.48	8.28	
ด้านการบริหารงานทั่วไป	การมีส่วนร่วม	220	31.18	8.40	11.42**
	ความต้องการมีส่วนร่วม	220	38.97	7.43	
โดยรวมทุกด้าน	การมีส่วนร่วม	220	115.92	32.63	12.08**
	ความต้องการมีส่วนร่วม	220	147.76	29.35	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 8 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมกับความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งใน ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไปและโดยรวมทุกด้าน จากการศึกษาค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์ พบว่า ความต้องการมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนในทุกด้าน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุทัย สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษา ของโรงเรียนศรีอุทัย สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
2. เพื่อศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษา ของโรงเรียนศรีอุทัย สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษา ของโรงเรียนศรีอุทัย สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ องค์กรชุมชน จำแนกเป็น ผู้ปกครอง 455 คน ประธานชุมชน 4 คน กรรมการชุมชน 12 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็นผู้แทนผู้ปกครอง 2 คน ผู้แทนครู 4 คน ผู้แทนองค์กรชุมชน 4 คน ผู้แทนศิษย์เก่า 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 คน ผู้บริหารโรงเรียน 2 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ องค์กรชุมชน จำแนกเป็น ผู้ปกครอง 201 คน ประธานชุมชน 2 คน กรรมการชุมชน 5 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็นผู้แทนผู้ปกครอง 2 คน ผู้แทนครู 2 คน ผู้แทนองค์กรชุมชน 2 คน ผู้แทนศิษย์เก่า 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 คน ผู้บริหารโรงเรียน 2 คน โดยการคำนวณจากสูตรของยามานะ (Yamane' 1967 : 581) เป็นการสุ่มแบบแบ่งชั้นจากประชากรทั้งหมด ได้กลุ่มตัวอย่าง 220 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับ และความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป รวมมีจำนวน 40 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล และประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลด้านระดับของการมีส่วนร่วมโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. วิเคราะห์ข้อมูลความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
4. เปรียบเทียบระดับและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้ค่าสถิติ ที (t - test) 2 กลุ่มสัมพันธ์กัน

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับการมีส่วนร่วมด้านบริหารงานทั่วไปมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านงบประมาณ ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมแต่ละด้านพบว่า

1.1 ด้านวิชาการระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ

ปานกลาง โดยมีส่วนร่วมรับรู้เพื่อพัฒนาความสามารถของชุมชนเพิ่มขึ้นเพื่อให้เข้าใจในระบบ การศึกษามากยิ่งขึ้น และวางแผนจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียน เช่น การเข้าค่าย ลูกเสือ การทัศนศึกษา ฯลฯ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ วางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนให้เป็นไปตามหลักสูตรและการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นกรรมการหลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ตามลำดับ

1.2 ด้านงบประมาณ ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของ โรงเรียนศรีอุทัย สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมจัดหาทุนอาหารกลางวันแก่นักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการจัดสรรหาและคัดเลือกนักเรียนที่ขาดแคลนและต้องการเรียนในโรงเรียนเอกชนโดย ได้รับทุนการศึกษาเป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษา และการกำหนดนโยบายแผนงานโครงการงานธุรการ การเงินตามลำดับ

1.3 ด้านบริหารงานบุคคล ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษา ของโรงเรียนศรีอุทัย สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง โดยการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ กับบุคลากรในโรงเรียนเพื่อเป็นการ เชื่อมสัมพันธ์อันดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ครูดีเด่น ของโรงเรียน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดองค์การบริหารงานบุคลากรในโรงเรียน ตามลำดับ

1.4 ด้านบริหารงานทั่วไป ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของ โรงเรียนศรีอุทัย สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยการมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนเช่นการรณรงค์เล่นกีฬาเพื่อต้าน ยาเสพติด จัดหาวิทยากรส่งเสริมประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือมีส่วนร่วมการสนับสนุน และพัฒนาโรงเรียนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้แก่นักเรียนและชุมชน และมีส่วนร่วมนำและเปิดโอกาสให้ ชุมชนมาช่วยเหลือในด้านทุนทรัพย์แรงงาน วัสดุ อุปกรณ์เพื่อพัฒนาโรงเรียนตามลำดับ

2. ความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุทัย สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดย ความต้องการมีส่วนร่วมด้านบริหารงานทั่วไปมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านวิชาการและด้าน บริหารงานบุคคลตามลำดับ และเมื่อพิจารณาวิเคราะห์ความต้องการมีส่วนร่วมแต่ละด้านพบว่า

2.1 ด้านวิชาการ ความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของ โรงเรียนศรีอุทัย สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก โดยความต้องการร่วมวางแผนจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียน เช่น การเข้า ค่ายลูกเสือ การทัศนศึกษา ฯลฯ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือความต้องการมีส่วนร่วมรับรู้เพื่อ

พัฒนาความสามารถของชุมชนเพิ่มขึ้น เพื่อให้เข้าใจในระบบการศึกษามากยิ่งขึ้น และต้องการมีส่วนร่วมช่วยเหลือในการนำเครื่องมือเครื่องใช้จากท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน ตามลำดับ

2.2 ด้านงบประมาณ ความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความต้องการมีส่วนร่วมจัดหาทุนอาหารกลางวันแก่นักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดสรรหา และคัดเลือกนักเรียนที่ขาดแคลน และต้องการเรียนในโรงเรียนเอกชนโดยได้รับทุนการศึกษาเป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษา และความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนเกี่ยวกับวางแผนกำหนดงานด้านธุรการการเงิน และพัสดุของโรงเรียนตามลำดับ

2.3 ด้านบริหารงานบุคคล ความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ กับบุคลากรในโรงเรียนเพื่อเป็นการเชื่อมสัมพันธ์อันดีงาม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือความต้องการมีส่วนร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของครู และความต้องการมีส่วนร่วมวางแผนเกี่ยวกับงานบริหารบุคลากรของโรงเรียน ตามลำดับ

2.4 ด้านบริหารงานทั่วไป ความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน เช่น การรณรงค์เล่นกีฬาเพื่อต้านยาเสพติด จัดหาวิทยากรส่งเสริมประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ความต้องการมีส่วนร่วมในการสนับสนุน และพัฒนาโรงเรียนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้แก่นักเรียนและชุมชน และความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนตามลำดับ

3. การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป โดยความต้องการมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในทุกด้าน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 4 ด้าน ทั้งนี้เพราะโรงเรียนศรีอุลย์ เป็นโรงเรียนของภาคเอกชน มีการบริหารงานโรงเรียนโดยคณะกรรมการอำนวยการโรงเรียน ซึ่งคณะกรรมการอำนวยการโรงเรียนส่วนใหญ่มาจากการคัดเลือกและแต่งตั้งโดยผู้บริหารโรงเรียน ดังนั้นโอกาสที่ชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน จึงอยู่ในระดับปานกลาง ในทุก ๆ ด้าน ส่วนความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากชุมชนได้เห็นความสำคัญของการศึกษามากขึ้น จึงมีความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน โดยอภิปรายเป็นรายด้านได้ดังนี้

1. ด้านวิชาการ จากผลการวิจัยปรากฏว่า ระดับของการมีส่วนร่วมในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมา โรงเรียนจะมีหัวหน้าฝ่ายวิชาการเป็นผู้บริหารจัดการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ โดยจัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งโอกาสที่ชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมจึงอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์ อยู่ในระดับมาก เนื่องจากปัจจุบันได้มีการปฏิรูปการศึกษาเกิดขึ้นจึงเกิดการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการศึกษาใหม่ให้เหมาะสมกับสภาพชุมชน ดังนั้นชุมชนจึงต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนให้ดีที่สุด โดยให้ความสำคัญของการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียน และความต้องการมีส่วนร่วมวางแผนใช้สถานที่ในชุมชนเป็นแหล่งการเรียนรู้แก่โรงเรียนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถ เสริมสร้างสติปัญญา คุณธรรมและวัฒนธรรมของคนในชุมชนเพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ เพราะการศึกษาในชุมชนเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อชีวิตของชุมชนโดยพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ ความสามารถพื้นฐานในการดำรงชีวิตและเลี้ยงชีพ ฝึกให้มีทักษะในการจัดการแก้ปัญหาสภาพแวดล้อม และทรัพยากรของชุมชน รวมทั้งพัฒนาสติปัญญาของบุคคลในการคิดให้มีสำนึกทางจริยธรรม ความรู้ ความสามารถและคุณธรรม ซึ่งองค์กรชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องนั้น โรงเรียนยังต้องการความร่วมมือจากองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ มาให้ความร่วมมือและสนับสนุนการบริหารจัดการด้านวิชาการอยู่มาก ซึ่งสอดคล้องกับที่ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2534 : 19) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุดในบรรดาหรือภารกิจทั้งหมดของโรงเรียน เพราะงานวิชาการเป็นงานที่ก่อให้เกิด

เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาต่อตัวนักเรียนในทุก ๆ ด้านโดยตรง การให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการ สอดคล้องกับที่ ไพฑูรย์ เจริญพันธ์วงศ์ (2529 : 104) กล่าวว่าหัวใจของการบริหารการศึกษา คือ การบริหารด้านวิชาการหรืองานด้านการเรียนการสอน ซึ่งผู้บริหารต้องตระหนักให้ความสนใจและให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

2. ด้านงบประมาณ จากผลการวิจัยปรากฏว่า ระดับและความต้องการของชุมชนในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งชุมชนตระหนักดีว่าการให้บริการงบประมาณเกี่ยวกับการศึกษาเป็นภาระและหน้าที่ของรัฐที่ต้องจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่บุคคลของชุมชนอยู่แล้ว ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 43 ที่กำหนดว่าให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย จึงอาจเป็นเหตุผลส่วนหนึ่งที่ทำให้ชุมชนขาดความสนใจ หรือให้ความสนใจอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านงบประมาณ ถึงแม้ว่าความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดหาทุนอาหารกลางวันแก่นักเรียน และการจัดสรรหาและคัดเลือกนักเรียนที่ขาดแคลนและต้องการเรียนในโรงเรียนเอกชน โดยได้รับทุนการศึกษาเป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษาจะเป็นความต้องการมีส่วนช่วยโรงเรียนในด้านงบประมาณ สอดคล้องกับ สัมพันธ์ อุปลา (2541 : 130) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สรุปได้ว่า ชุมชนเข้ามาร่วมบริจาคเงิน วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ แรงงาน สนับสนุนโรงเรียนซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งกับโรงเรียน และส่งผลไปยังบุคคลของชุมชนในการรับบริการทางการศึกษาด้วย

3. ด้านบริหารงานบุคคล จากการวิจัยปรากฏว่า ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง เพราะการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนที่ผ่านมาเป็นการบริหารงานภายในองค์กรของภาคเอกชน การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาร่วมบริหารจึงอยู่ในระดับปานกลาง แต่ความต้องการของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากชุมชนต้องการเข้ามาพัฒนางานด้านบริหารงานบุคคลให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545 – 2549 จุดประสงค์เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ สุขภาพแข็งแรง คิดเป็น ทำเป็น มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีวิถีชีวิตอย่างมีเหตุผล มีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย ซื่อสัตย์สุจริต และรับผิดชอบ ต่อส่วนรวม รวมทั้งสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาผสมผสานให้เกิดความสมดุลในการยกระดับคุณภาพชีวิต

โดยเฉพาะด้านความต้องการมีส่วนร่วมสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ครูดีเด่นของโรงเรียน และการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรครูในด้านการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนางานด้านวิชาการ

การที่ชุมชนต้องการเข้ามามีส่วนร่วมบริหารงานบุคคลของโรงเรียน อยู่ในระดับมากนั้น เพราะบุคลากรของโรงเรียนเป็นกำลังสำคัญที่จะส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการ การศึกษาของโรงเรียนให้เกิดผลสัมฤทธิ์แก่ผู้เรียนสูงสุด

4. ด้านการบริหารทั่วไป จากผลการวิจัยปรากฏว่า ระดับของการมีส่วนร่วมของชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง และความต้องการของชุมชนในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียน ศิริอุทัย สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความต้องการมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน และความต้องการมีส่วนร่วมให้การสนับสนุน และพัฒนาโรงเรียนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้แก่นักเรียนและชุมชน ซึ่งทำให้ทราบว่าชุมชนมีความพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน ร่วมบริหารจัดการศึกษาภายในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2542 : 22 – 23) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นสิ่งที่ได้รับจากบุคคลภายนอก เพื่อกระตุ้นให้คนในท้องถิ่นบรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนา คือว่า การมีส่วนร่วมเป็นเสมือนเครื่องมือในการพัฒนาอย่างหนึ่ง การที่ชุมชนแสดงเจตน์จำนงเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนในชุมชนของตนเอง แสดงถึงความรับผิดชอบของชุมชน

จากการวิจัยดังกล่าวพบว่า การมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนศิริอุทัย สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เมื่อเปรียบเทียบกับกันจะมีความแตกต่างกัน เนื่องจากปัจจุบันชุมชนได้เห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาจึงให้ความร่วมมือช่วยเหลือโรงเรียน และโรงเรียนก็ให้ความสำคัญแก่ชุมชนด้วยเหตุผลที่ว่า ชุมชนเองก็มีส่วนรับบริการจากโรงเรียนเช่นเดียวกับที่โรงเรียนต้องพึ่งพาชุมชน หากโรงเรียนและชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ย่อมนำพาให้โรงเรียนและชุมชนก้าวหน้าไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของชาติ นั่นคือ การพัฒนาบุคลากรในชุมชน ให้มีความรู้ ความสามารถในการดำรงชีวิตประกอบอาชีพเลี้ยงตนและครอบครัวได้ ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้มแข็งและเกิดประสิทธิภาพของชุมชนและท้องถิ่นของตนในการพัฒนายิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียน

จากผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนศิริอุทัย สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาดังนี้

1. ด้านวิชาการ ชุมชนให้ความสนใจต้องการเข้ามาพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน อยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนซึ่งโรงเรียน

ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น โดยการเชิญบุคลากรในชุมชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการร่วมกำหนด วางแผนการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาของผู้เรียน และตรงกับความต้องการของชุมชน เพื่อสนองต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (มาตรา 8 และมาตรา 39)

2. ด้านงบประมาณ โรงเรียนควรให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนรับรู้ การบริหารงานในด้านงบประมาณของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะด้านการให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่ขาดแคลน โดยการแต่งตั้งบุคลากรในชุมชนมาร่วมเป็นคณะกรรมการ ในการจัดสรรหา และคัดเลือกนักเรียนที่ขาดแคลนและต้องการเรียนในโรงเรียนเอกชน โดยโรงเรียนให้ทุนการศึกษาเป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษา เพื่อให้ได้นักเรียนที่ขยันขันแข็ง และสามารถนำทุนการศึกษาไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3. ด้านบริหารงานบุคคล ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ กับบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน ทำให้เกิดการความสามัคคี เกิดการพัฒนาเป็นชุมชนที่เข้มแข็งต่อไป

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนรับรู้ และให้การสนับสนุนช่วยเหลือในการแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ชุมชนได้ทราบและเข้าร่วมในกิจกรรมนั้น เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

5. โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้แสดงความคิดเห็น และยอมรับความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะของชุมชนในการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาเป็นที่ยอมรับของชุมชนตลอดไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในทุกเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษา

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ อุปสรรค ปัญหาของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในทุกเขตพื้นที่การศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. ศักดิ์สิทธิ์ แห่งศรตวรรษที่ 21 : แนวคิดปฏิรูปการศึกษาไทย.

กรุงเทพฯ : บริษัทเอเชีย เพรส (1989) จำกัด, 2539.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การประชุมทางวิชาการเรื่อง การวิจัยทางการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล, 2545.

คำตัน เดชผล. "โรงเรียนและชุมชนพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน",ในการศึกษาในวิถีชุมชน

รูปแบบและการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โครงการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540.

จุลศักดิ์ มิทรารวงศ์. "ท้องถิ่นสัมพันธ์ : หลักสูตรท้องถิ่นแบบองค์รวม," ในการศึกษาในวิถีชีวิตชุมชนรูปแบบและการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โครงการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540.

จรัสศรี ขุนทวี. สภาพปัจจุบันและความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและผู้นำชุมชนในการดำเนินงานด้านโรงเรียนกับชุมชนตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2539 ในสหวิทยาเขตกมลลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์. ภาคนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสารคาม, 2544.

เจริญศักดิ์ ปิ่นทอง. การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาในการบริหารงานชนบท. กรุงเทพฯ : โอเดียมสโตร์, 2523.

ชาญชัย อาจินสมาจาร. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ, 2542.

ชูชาติ พ่วงสมจิตร. การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ศูนย์การศึกษานโยบายสาธารณะสุข มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527

ธนวัฒน์ ปิ่นแก้ว. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของเยาวชนในกิจกรรมศูนย์เยาวชนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีศูนย์เยาวชนตำบลนาสามพัน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี. ภาคนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2539.

เจียรชัย บุรพชนก. การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมสุขภาพตำบลหมู่บ้านพึ่งตนเอง ทาง
สาธารณสุขมูลฐาน จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2532.

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์กรุงเทพฯ, 2534.

นิคม ผัดเสน. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาต่อการพัฒนาการ
ศึกษาของกลุ่มโรงเรียนอุดรศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเชียงดาว
จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
2540.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2535

ประเวศ วะสี. ยุทธศาสตร์ทางปัญญาของชาติ : ยุทธศาสตร์ที่สำคัญร่วมกันทั้งหมด.

กรุงเทพฯ : บริษัทอัมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด มหาชน, 2538.

พิมพ์ ตามี. ความต้องการของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

ประถมศึกษา อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2540.

พิสนธ์ หิรัญวงษ์. การศึกษาการบริหารโดยให้บุคลากรมีส่วนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2541.

ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเอสพริ้นติ้งเฮ้าส์, 2529.

ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม. "การจัดการศึกษาในชุมชน," มติชนรายวัน. (วันอาทิตย์ที่ 4 มกราคม 2541)
: หน้า 10.

ไพรัตน์ เตชะรินทร์. การพัฒนาชนบทแบบผสมผสานสำหรับประเทศไทย. กรุงเทพฯ :

ไทยวัฒนาพานิช, 2542.

เมตต์ เมตต์การุณจิต. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษาโรงเรียนเทศบาล.
วิจัยสนเทศ, 2546

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. เอกสารทางการสอนชุดวิชาการพัฒนาชนบท หน่วยที่ 8-15 สาขาส่งเสริม
การเกษตรและสหกรณ์. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2529.

วัชร สกุน ณ มรรคา. การศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนประถม
ศึกษานาใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ขอนแก่น, 2541.

วรพจน์ ประชิตวัตติ. การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลศึกษาเฉพาะ
กรณีอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยบูรพา, 2541.

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2542.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ : ไคมอนท์ อินบิสเนสเวิร์ด , 2545.

ศึกษาธิการ. กระทรวง. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการศึกษา
ภาคบังคับ พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ),
2546.

สนาน ธรรมรส. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ : กรณีศึกษากลุ่มโรงเรียน
ปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทการศึกษา
มหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2541.

สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหาร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.

สุทธิรักษ์ ปิณฑกานนท์. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543.

สัมพันธ์ อุปลา. การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถม
ศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2541.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงานกฤษฎีกา. แผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545 – 2549. กรุงเทพฯ : พัฒนาหลักสูตร
จำกัด, 2545.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ :
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541.

โสภณ เพ็ชรพวง. การศึกษาปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา, 2533.

อาคม จันทสุนทรและคณะ. การวางแผนและการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2537.

Brittingham, Kenneth Vernon. "The characterization of Successful School Family and Community Partnerships," **Dissertation Abstracts International**. 59, 5 (November 1998) : 1406 – A.

Cohen, J.M. and N.T Uphoff. Norman T. "Participation's Place in Rual Development : Seeking Clarity Through Specialty," **World Development**. Vol. 8 No.3, 1980.

Fowler, M.B. The Relationship between Teacher's Perceived Participation in Education Decision Making and Teacher Morale in Selected Elementary Schools in Targeted Southeastern States. **Dissertation abstracts International**, 46 (11), 3204 – A.

Gold, S. Eva. "community Organizing at a Neighborhood High School : Promises with Dilemmas in Building Parent – Educator Partnership and Collaborations," **ProQuest Digital Dissertations**. 60, 7 (December 2000) : 295 – A.

Harris, Alison Marie. "School – Community Relationship : A Namibian Case Study," **Dissertation Abstracts International**. 36, 6 (December 1998) : 1437 – A.

Maslow, AH. "A Theory of Human Motivation," **The Psychological Review**. (July 1943) : 370 – 396.

McGregor, Douglas M. **The Human Side of Enterprise**. New York : McGraw, 1960.

Nunez, Rene. "Schools, and Empowerment : An Ethnographic, Study of Mexican – Origin Parents Participation in their children's School," **Dissertation abstracts International**. 1995.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรีมงคล	เทพเรณู	หัวหน้าโปรแกรมหลักสูตรและการสอน
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์มณี	เหมทานนท์	หัวหน้าโปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา
3. อาจารย์วิจิตร	สุขช่วย	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสารอด
4. อาจารย์วิชัย	ใจมุง	ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนวัดแจ้งร้อน
5. อาจารย์สมเกียรติ	ดาสา	ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสน

ที่ ศธ บส.0564.07/1/63

สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

25 กุมภาพันธ์ 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรีมงคล เทพเรณู

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

ด้วย นางสาวรี วัฒยา ผู้ช่วยครูใหญ่โรงเรียนศรีอยุธยา ปัจจุบันกำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอยุธยา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน" ตามหลักสูตรครู ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) ของสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยมีคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. ดร.สรายุทธ์	เศรษฐขจร	ประธานกรรมการควบคุม
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภรณ์	ลิ้มบริบูรณ์	กรรมการควบคุม
3. นายทวีศักดิ์	จงประดับเกียรติ	กรรมการควบคุม

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถที่จะให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือวิจัยของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้เกียรติเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังกล่าว ขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรครูศาสตรมหาบัณฑิต
(การบริหารการศึกษา)

โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2890-2000 ต่อ 521

โทรสาร 0-2890-2000 ต่อ 521

ที่ ศธ บส.0564.07/1/63

สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

25 กุมภาพันธ์ 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์ หัวหน้าโปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

ด้วย นางสาวรี วัฒยา ผู้ช่วยครูใหญ่โรงเรียนศรีอยุธยา ปัจจุบันกำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอยุธยา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน" ตามหลักสูตรครู ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) ของสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยมีคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. ดร.สรายุทธ์	เศรษฐขจร	ประธานกรรมการควบคุม
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภรณ์	ลิ้มบริบูรณ์	กรรมการควบคุม
3. นายทวีศักดิ์	จงประดับเกียรติ	กรรมการควบคุม

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถที่จะให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือวิจัยของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้เกียรติเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังกล่าว ขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรครูศาสตรมหาบัณฑิต
(การบริหารการศึกษา)

โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2890-2000 ต่อ 521

โทรสาร 0-2890-2000 ต่อ 521

ที่ ศธ บส.0564.07/1/63

สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

25 กุมภาพันธ์ 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายวิจิตร สุขช่วย ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดसारอด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

ด้วย นางสาวรี วัฒยา ผู้ช่วยครูใหญ่โรงเรียนศรีอุทัย ปัจจุบันกำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุทัย สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน" ตามหลักสูตรครู ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) ของสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยมีคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. ดร.สรายุทธ์	เศรษฐขจร	ประธานกรรมการควบคุม
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภรณ์	ลิ้มบริบูรณ์	กรรมการควบคุม
3. นายทวีศักดิ์	จงประดับเกียรติ	กรรมการควบคุม

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถที่จะให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือวิจัยของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้เกียรติเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังกล่าว ขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรครูศาสตรมหาบัณฑิต
(การบริหารการศึกษา)

โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2890-2000 ต่อ 521

โทรสาร 0-2890-2000 ต่อ 521

ที่ ศธ บส.0564.07/1/63

สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

25 กุมภาพันธ์ 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายวิชัย ใจมั่ง ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนวัดแจ้งร้อน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

ด้วย นางสาวรี วัฒนา ผู้ช่วยครูใหญ่โรงเรียนศรีอุทัย ปัจจุบันกำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุทัย สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน" ตามหลักสูตรครู ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) ของสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยมีคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. ดร.สรายุทธ์	เศรษฐจักร	ประธานกรรมการควบคุม
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภรณ์	ลิ้มบริบูรณ์	กรรมการควบคุม
3. นายทวีศักดิ์	จงประดับเกียรติ	กรรมการควบคุม

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถที่จะให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือวิจัยของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้เกียรติเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังกล่าว ขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.สรายุทธ์ เศรษฐจักร)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรครูศาสตรมหาบัณฑิต
(การบริหารการศึกษา)

โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2890-2000 ต่อ 521

โทรสาร 0-2890-2000 ต่อ 521

ที่ ศธ บส.0564.07/1/63

สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

25 กุมภาพันธ์ 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายสมเกียรติ ดาสา ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

ด้วย นางสาว วัตยา ผู้ช่วยครูใหญ่โรงเรียนศรีอุทัย ปัจจุบันกำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุทัย สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน" ตามหลักสูตรครู ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) ของสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยมีคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. ดร.สรายุทธ์	เศรษฐจักร	ประธานกรรมการควบคุม
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภรณ์	ลิ้มบริบูรณ์	กรรมการควบคุม
3. นายทวีศักดิ์	จงประดับเกียรติ	กรรมการควบคุม

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถที่จะให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือวิจัยของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้เกียรติเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังกล่าว ขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.สรายุทธ์ เศรษฐจักร)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรครูศาสตรมหาบัณฑิต

(การบริหารการศึกษา)

โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2890-2000 ต่อ 521

โทรสาร 0-2890-2000 ต่อ 521

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์
สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน และความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีอุลย์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีลักษณะเป็น แบบมาตราส่วนประมาณค่ามี 5 ระดับ คือ

ถ้าตอบในช่อง 5 หมายถึง มีระดับและความต้องการมีส่วนร่วมในระดับ มากที่สุด

ถ้าตอบในช่อง 4 หมายถึง มีระดับและความต้องการมีส่วนร่วมในระดับ มาก

ถ้าตอบในช่อง 3 หมายถึง มีระดับและความต้องการมีส่วนร่วมในระดับ ปานกลาง

ถ้าตอบในช่อง 2 หมายถึง มีระดับและความต้องการมีส่วนร่วมในระดับ น้อย

ถ้าตอบในช่อง 1 หมายถึง มีระดับและความต้องการมีส่วนร่วมในระดับ น้อยที่สุด

2. ในการตอบแบบสอบถามขอได้โปรดตอบตามความเป็นจริง และตอบคำถามให้ครบทุกข้อคำตอบของท่านมีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะนำไปวิเคราะห์เพื่อเป็นประโยชน์ทางการบริหารงาน โดยการศึกษาค้นคว้าจะถูกเสนอเป็นภาพรวม และจะไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด

ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ลงชื่อ.....

(นางสุวารี วัฒยา)

นักศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ตอนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่านในปัจจุบัน

1. เพศ

- ☐ ชาย
- ☐ หญิง

2. อายุ

- ☐ น้อยกว่า 31 ปี
- ☐ 31 – 40 ปี
- ☐ 41 – 50 ปี
- ☐ 51 – 60 ปี
- ☐ มากกว่า 60 ปี

3. ระดับการศึกษา

- ☐ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี
- ☐ ระดับปริญญาตรี
- ☐ สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

- ☐ รับราชการ
- ☐ รับจ้าง
- ☐ รัฐวิสาหกิจ
- ☐ ธุรกิจส่วนตัว
- ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. เกี่ยวข้องกับโรงเรียนในฐานะ

5.1 ผู้แทนองค์กรชุมชน

- ☐ ผู้ปกครองนักเรียน
- ☐ ประธานชุมชน
- ☐ กรรมการชุมชน

5.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

- ☐ ผู้แทนผู้ปกครอง
- ☐ ผู้แทนครู
- ☐ ผู้แทนองค์กรชุมชน
- ☐ ผู้แทนศิษย์เก่า
- ☐ ผู้ทรงคุณวุฒิ
- ☐ ผู้บริหารโรงเรียน

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อ	เนื้อหา ด้านวิชาการ	ระดับของการมีส่วนร่วม					ความต้องการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	วางแผนวิธีการดำเนินการสอนของโรงเรียน		✓				✓				

การตอบข้อ 0 หมายถึง ท่านมีส่วนร่วมวางแผนวิธีการดำเนินการสอนของโรงเรียนใน ระดับมาก และท่าน ต้องการมีส่วนร่วม ในการวางแผนวิธีการดำเนินการสอนของโรงเรียนมากที่สุด

[illegible]

[illegible]

ภาคผนวก ค
ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	:	นางสุวารี วัฒยา
วันเดือนปีเกิด	:	7 พฤศจิกายน 2502
สถานที่เกิด	:	จังหวัดสระบุรี
ประวัติการทำงาน	:	- พ.ศ. 2526 – ปัจจุบัน โรงเรียนศรีอุทัย กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา		
พ.ศ. 2517		ประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนท่าเรือประชานุกุล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2520		มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวิมุตยารามพิทยากร กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2522		ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ) วิทยาลัยครูสวนดุสิต กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2530		ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง (ป.กศ สูง) วิทยาลัยครูธนบุรี กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2532		ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (คบ.) วิทยาลัยครูสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร